

Det här verket är upphovrättskyddat enligt *Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk*. Det har digitaliserats med stöd av Kap. 1, 16 § första stycket p 1, för forskningsändamål, och får inte spridas vidare till allmänheten utan upphovsrättsinnehavarens medgivande.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work is protected by Swedish Copyright Law (*Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk*). It has been digitized with support of Kap. 1, 16 § första stycket p 1, for scientific purpose, and may no be disseminated to the public without consent of the copyright holder.

All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Socialdemokratiska kvinnornas MÖDRAVECKA I SAMBAND MED

Radiotjänsts kurs i befolkningsfrågan 1935—1936

En av de kvinnliga ledamöterna i den av regeringen tillsatta befolkningskommissionen, Disa Västberg, skriver till en var svensk kvinna:

Ära kamrat!

Du har väl sett, att Radiotjänst ordnar en studiekurs i befolkningsfrågan i vinter? Vi ha tänkt oss, att Du vill vara med

på denna kurs. Det blir en mödravecka för

öfver hela vintern. Var månad på torsdag samlas

i framför radion. Vi kan göra det hemma

eller samlas i en cirkel. Det senare

är givet bäst, ty då får vi ju även språka

om det vi hört i radio. Även kvinno-

föreningarna får därmed ett program för

sinna möten. Du får höra de mest sakkun-

na på olika områden, och ämnet kom-

mer säkert att ge uppslag till många

intressanta roande och bildande debatter.

Det värdefullaste vore naturligtvis

att lyssnarcirkelarna deltog i den

korrespondensundervisning, som

Radiotjänst anordnar i samband

med föredragsserien. Den kostar

högst 8 kr. per termin, men

så många som helst kan delta, om

man har det nog det billigaste studieprogram

med denna kvalitet, som man kan få.

Varje ansvarsmedveten kvinna

skulle borde sätta en ära i att delta

i en lyssnarcirkel.

Anmäl Er till kvinnornas korrespondenskurs

under adress Sveriges soc.-dem. kvinnoförbund

Västmannagatan 2, Stockholm

7 OKT.

Både höstkursen, studiebreven och den intressanta handboken *Acta och facta i befolkningsfrågan* kostar endast kronor 9:75

morgonbris

Pris 35 öre

Följ här varje månad

Svenska folkets jättecirkel

morgonbris

Nummer 10

PÅ DÖRRKNACKNINGSPROMENAD MED MORGONBRIS

Storstadens kvinnor är mera isolerade och främmande för vad som rör sig i tiden än vad man skulle tro. Livet brusar omkring dem, löpsedlarna och tidningarnas depeschfönster tvingar sig på gatutrafikanternas näthinnor, de tusen möjligheterna till nya bekantskaper, nya erfarenheter, nya idéer, slå upp sina portar på vid gavel, men kvinnan kryper långt in i sin lilla vrå och vägrar att befatta sig med allt det nya och främmande, som möter nutidsmänniskan och kräver hennes vaksamhet. Det är våra två energiska Morgonbriskommissionärer på det nya Fredhällsområdet fruarna Danielsson och Falk, som berättar sina intryck från de dörrknackningspromenader de företar för att sprida Morgonbris och värva medlemmar för sin klubb. Det är någonting av det intressantaste man kan tänka sig, säger de, att besöka dessa många olika kvinnor och höra deras reflexioner.

— Är det inte syndigt att föra fram sådana saker som er tidning gör, är en invändning, som man trott skulle vara otänkbar i Stockholm, men som dessvärre är ganska vanlig. Bland hundra självförsörjande fanns det endast ett par tre som köpte Morgonbris och överhuvud förstod dess strävanden. För alla de andra representerade tidningen en främmande och ovälkommen värld.

— Jag får inte köpa den för min man, är ett typiskt svar från husmodershåll, vilket på ett förfärande sätt visar hur osjälvständig och beroende av mannens åsikter hustrun ännu är t. o. m. när det gäller en sådan bagatell, som att köpa en tidning. Lustigt nog har det hänt att sedan hustrun smällt igen dörren, mannen har kommit ut och kallat oss tillbaka:

— Jaså, var det Morgonbris. Det är en annan sak. Den kan ni komma hit med ofta. Det är en bra tidning, har han gillande sagt. Men om hustrun sedan har läst den, vet man ju ingenting om.

— Gå med i en klubb, det kan jag inte. Min man är med i fackföreningen och det får räcka, svara hundratals hustrur när vi talar med dem om vårt arbete. Många har inte ens hört talas om pensionförsäkringsfrågan, som varit så aktuell och är fullständiga analfabeter när det gäller de aktuella frågorna, som ändå berör kvinnorna i så hög grad. — Filadelfiaförsamlingen, är det enda ställe dit jag går, när jag har någon stund ledig, är ett yttrande, som visar den andliga torftigheten hos arbetarkvinnan.

Naturligtvis möter vi även kloka och duktiga kvinnor, som gärna vill hjälpa till och vara med i vårt arbete. Men det är i alla fall den grå likgiltigheten och okunnigheten, som vi oftast möter och som vi vill komma till livs på våra regelbundna dörrknackningsturer.

N:r 10 + Årgång 31

morgonbris

utkommer den 1:sta i varje månad.

TIDNING FÖR
Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund.

REDAKTÖR o. ANSVARIG UTGIVARE:

Kaj Andersson

EKONOMICHEF: Greta Agerby

REDAKTION och EXPEDITION

Västmannagat. 2 n. b., STOCKHOLM

Tel. 118882, 118886. + POSTGIRO

N:r 50196.

PRENUMERATIONSPRIS:

Helt år kr. 4:—; lösnummer 35 öre.

Prenumeration kan ske på posten.

ANNONSPRIS:

Före och i text 60 öre per mm.

Efter text 50 " " "

Sista sidan (offsettryck): 1/1 sida kr. 550:—.

Innersida kr. 475:—. 1/2 sida kr. 250:—.

1/4 sida kr. 125:—

Inför denna monter på Morgonbrisutställningen, anordnad i samband med Nordiska kvinnoveckan var det många husmor, som stannade angenämt överraskad. Dessa billiga och vackra vardagsvaror hade hon hittills inte alls vetat om att de fanns.

DETALJISTERNAS MISSTAG

I vår barndoms sagoböcker och i skämttidningarna framställes detaljhandlaren ofta som en tämligen välbärgad, ganska inskränkt och mycket självbelåten herre. Vi vet nu att tiden skapat en i flera avseenden annan affärsmannatyp. Så mycket mera överraskade blir vi därför när Manufakturisternas tidskrift låter den förra gentlemannen föra detaljisternas talan i Morgonbris madrassförmedlingshistoria. Och han är just sådan, som man väntar av honom, han är precis så jovialisk, överseende och så komplett oförstående att man måste nicka igenkännande. Så liten kontakt han har med livet som lever utanför hans skyltfönster, så litet intresse för dem, som inte nu kommer innanför hans svängdörrar, så liten vilja att hjälpa dem att bli i stånd att överge billighetsbasaren för att i stället välja bland hans bästa kvaliteter. Hans öra har inte precis behövt vara lyhört för att han skulle förnimma vilka möjligheter, som öppnar sig för hans egen kår i och med att konsumenterna får egen erfarenhet av de bättre kvaliteternas överlägsenhet och styrka.

Men nej, tiden har obevekligen rullat förbi vår barndoms fryntliga handelsman. Han skakar på huvudet och konstaterar smått förtrytsamt: "Det står att tidningen Morgonbris vill bli madrassleverantör till de hem, som inte ha råd att köpa hos detaljisterna, och det står också att härigenom knyts förbindelser, som kunna bli värdefulla för detaljisterna i framtiden." Ja, det låter för paradoxalt, och detaljhandlarnas talesman föredrar att se saken i sina egna "vidare perspektiv". Efter dessa kommer han fram till slutledningen att Morgonbris inte har att vänta att detaljhand-

larna skall lägga fingrarna emellan. För detaljhandeln finns endast en väg: "att konsekvent säga nej".

"Man skall kanske rent av kunna konstatera att det för våra dagars arbetarhem går för sig att skaffa goda madrasser till skäliga priser även i den ordinarie detaljaffären", lyder slutrepliken, som än en gång visar hur litet man förstått av vår aktion, hur föga man räknar med det uppfostande i att en god vara på detta sätt kan vinna uppskattning och få ökad spridning. Ty det är visst inte sagt att alla våra dagars arbetare utan vidare går in i en affär och köper en madrass med största hänsyn lagd på kvaliteten och ej på priset. Ett sådant val måste bygga på erfarenhet och jämförelse. Och när Morgonbris ville skapa möjligheter för ett stort antal arbetarhem att pröva en god, men förut ej av dem använd vara, så borde affärsmännen ha förstått att detta var en reklam, som kunde väcka en för dem fördelaktig, men ännu latent efterfrågan.

(Forts. Morgonbris varukatalog sid. 4.)

Kaffebord på Morgonbrisutställningen. Enkla, vita koppar från Rörstrand, vitt fruktfat från Gustafsberg, kaffeservis från Guldsmeds-bolaget, glasassietter från Orrefors, gul duk från Almedahls.

A-B Rörstrands Porslinsfabriker

Lidköpings Porslinsfabrik

VARJE HUSMOR

Rörstrand

kan känna verklig upptäckarglädje inför de rika möjligheter den inhemska fabrikationen erbjuder hennes fordran efter ny trevnad och fräschör. Bland bordsservisdekorerna finnas alla smakriktningar representerade, helt odekorerat, randig dekor, småblommigt och rik blommig dekor för att nu endast nämna en del ur vår rikhaltiga kollektion.

Anita: En modern form med en enkel stilren dekor i brunt och gult på starkt elfenbensfärgad massa. Pris för 12 pers. vanlig sammansättning 58 delar Kr. 40: 90.

Monica: Elfenbensfärgad med blomdekor i kraftigt rött och grönt. En ny frisk dekor i spirituella färger. Pris för 12 pers. vanlig sammansättning 58 delar Kr. 52: 60. Även styckevis.

Trots att teservisen ännu så länge intar en mera blygsam plats i det svenska hushållet har även den en utformning som ger ett stimulerande inslag i vardagsinteriören.

Modell 1 C 5840, blårutig randdekor:

tekoppar	25:—	duss.
teservis, 3 delar ..	12:—	
assietter	18:—	duss.
tevattenbringare ..	4:—	

Vardagens middagsbord på Morgonbrisutställningen. Lägg särskilt märke till duken av rutigt bomullstyg.

Uttalandet i Manufakturisternas tidskrift är alltför medvetet grunt och överslättande för att vi skulle ta det på riktigt allvar. Nutidens affärsman bör kunna förstå mera och tala klarare. Men kanske vågar han inte förstå och kanske får han inte tala fritt? Kanske det är därför han döljer sitt ansikte bakom vår gamla handelsmans jovialiska mask?

DET ÄR INGEN ÖVERDRIFT

— skriver Konsumentbladet på tal om Morgonbris madrasskampanj — att denna brutalisering av umgängesformerna inom varuförmedlingen, som under Sveriges Köpmannaförbunds ledning snabbt tilltar och vinner insteg i allt vidare kretsar, utgör en farlig fara inte blott för varuförbrukarna utan för hela näringslivets sunda utveckling. I det fall, som här relaterats, är det visserligen snarare tendensen än det praktiska resultatet av köpmannaaktionen som är mest betänklig.

Madrasser kan nämligen svenska folket genom Kooperativa förbundets och konsumtionsföreningarnas förmedling förse sig med till minst lika hyggliga priser, som Morgonbris träffat avtal om. Ett par verkstäder äro sålunda så gott som helt sysselsatta med madrassstillverkning för förbundets och föreningarnas räkning och den årliga försäljningen har hittills uppgått till närmare 8.000 madrasser. (Som en kuriositet kan också påpekas, att i tagelmadrasserna ingår tagel som levererats från Tjeckoslovakien i utbyte mot av KF tillverkade svenska kassaregister.) Det är sålunda fullständigt uteslutet att köpmännen och deras organisationer skulle kunna hindra fattigt folk i Sverige att för hemmens behov ordna anskaffningen av vare sig sängar eller madrasser till rimliga priser. Här som i åtskilliga andra fall är kooperationen rustad att effektivt uppträda till konsumenternas försvar och praktiska hjälp. Det är därför så mycket anmärkningsvärdare, att klart monopolistiska metoder alltjämt tillgripas inom detta område av varuförmedlingen. Men på köpmannahåll tycks man ingenting lära av erfarenheterna. I konsumentkretsar borde dock lärdomarna nu vara så pass många och skiftande, att man snart skulle vara helt på det klara med det privatmonopolistiska dubbelspelet inom svenskt näringsliv.

Morgonbrismonter: Porslin från Gustafsberg, glas från Orrefors, kruka från Steninge.

DÄR KRIGETS OCH FRE- DENS MAKTER BROTTAS

SOM GENOM ETT PRISMA ÅTERSPEGLAS I GE-
NÈVE FOLKENS FÖRHOPNINGAR OCH BÄVAN

FRÅN MORGONBRIS UTSÄNDE

GENÈVE I SEPTEMBER

Genèves befolkning lever sitt vanliga vardagsliv, och tycks vara relativt obekymrad om NF:s existens. Skall man fråga sig fram till den sal där förbundsförsamlingens första sammanträde äger rum, möts man av en förbluffande okunnighet och likgiltighet och blir avskickad åt alldeles fel håll. Av de infödda Genèveborna är det åtminstone en grupp som intager en bestämd hållning inför den främlingsinvasion som följer NF i spåren. Det är stadens affärsmän. För dem är dessa höstens månader detsamma som en död säsong, alla affärer avstanna, icke ett rum ställes till förfogande för köpmän eller handelsresande, hotellen är överfulla men inte av en turiststads sysslolösa och köpstarka publik.

Man möttes också av det djupa misstroendet till NF:s verksamhet: det var bara samlingsplatsen för stater vilka endast bevakade egna ekonomiska och politiska intressen och som saknade det mod och den vilja till sammanhållning som krävdes för att möta den kommande påfrestningen.

Läget efter de första dagarnas rådsmöten såg också hopplost ut. Italiens delegat, Aloisi, gav lysande exempel på hur en civiliserad stats representant bör uppföra sig inför en "barbarstats" företrädare. Han lämnade vid upprepade tillfällen rummet emedan det var en kränkning för Italien att Abessinien överhuvudtaget skulle få träda i svaromål på de anklagelser som riktats emot det av Italien. Det verkade som om alla medlingsförsök skulle stranda, men så småningom gav orostämningen vika, sedan allt flera stater under förbundsförsamlingens sammanträden anslutit sig till Englands ställning inför konflikten och inriktat sig på att handla solidariskt för att segla NF genom denna påfrestande storm.

Utänför NF:s väggar hade i Genève representanter för gamla välkända kvinnoorganisationer i stor utsträckning samlats till kongresser och möten. Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet hade exekutivmöte där, och Sverige representerades av d:r Naima Sahlbom. Representanter för Equal Rights, för Open Door med ordföranden McMillan i spetsen, för le Comité mondial des femmes contre la guerre et le fascisme representerad av M:me Duchêne, och dessutom stora delegationer med avrustnings-, flyktings- och slaverifrågorna på sina program. De internationella kvinnoörelsernas delegater mottogos vid en stor gemensam uppvaktning av församlingens president Mr. Benes, som med stort tillmötesgående emottog deras resolutioner samt åhörde ett tjugotal delegaters utredningar och sammanfattningar av dessa brännande frågor.

Från Österrike hade ett nytt värdefullt tillskott kommit,

nämligen Irene Harand som representant för en rörelse som bär hennes namn: "die Harand Bewegung". Hon var en ung vacker kvinna, upptänd och uppslukad av en enda idé — bekämpandet av judeförföljelserna. Hon berättade hur hon plötsligt blivit så djupt gripen av det omänskliga i de tyska judarnas lott, att hon känt sig tvungen att ge uttryck åt sina tankar och därigenom upptäckt sin egen begåvning som talare. Hon talade om hur hon rest omkring och organiserat massmöten, hur hon studerat och kommit till den övertygelsen att rashatet var den psykologiska grund på vilken Hitler grundat sin makt över sinnena. Hon talade med den personliga övertygelsens glöd och gjorde ett starkt intryck på sina åhörare.

En annan ny kvinnoorganisation "Women's organisation for World order" hade mellan den 2 och 8 september sin första kongress i Genève. Rörelsen som startats av några unga österrikiskor diskuterade med frejdigt mod, under fru Askanazy's ordförandeskap, ett vittomfattande nytt kvinno-program. Den i det ursprungliga programmet starkt betonade matriarkaliska syftningen modifierades något under kongressdagarna, och eftersom det visade sig omöjligt att under så kort tid slutgiltigt genomdiskutera problemen, uppsattes ett protokoll över mötet som grundval för fortsatt arbete.

Några svenska kvinnor hade även rest till Genève. Till råds-presidenten Mr. Guinazu överlämnades av fru Signe Vessman en resolution från Nordiska Socialdemokratiska kvinno-kongressen. Fru Vessman talade på svenska till presidenten, och han lär senare ha uttryckt sin tillfredsställelse över att han fått höra vårt språk. Anförandet översattes av d:r Svedberg. Vid samma mottagning överlämnades den resolution som den 1 september antogs vid kvinnornas representantmöte "Ned med vapnen". Samma resolution upplästes och överlämnades till förbundsförsamlingens president Benes några dagar senare, utav den vid mötet utsedda delegationen, varvid även de socialdemokratiska kvinnornas resolution överlämnades.

Fru Elin Wägner höll vid detta tillfälle ett anförande varvid hon påpekade att första impulsen till den svenska rörelsen givits av hans landsmaninna Amelie Posse-Brázdová, som uppmanat några svenska kvinnor att starta en aktion emot krigssystemet. Hon hade erinrat om Benes' egen modiga insats för att skapa den tjeckiska staten och menade att de svenska kvinnorna ej skulle tveka inför svårigheterna utan gå till storms emot det moderna krigsväsendet.

Mr. Benes, som uppmärksamt hörde resolutionen uppläsa, svarade med ungefär följande ord:

"Jag tackar er för att ni nämnde mitt land. Det är ett land som ingenting har att vinna av ett krig och vill göra allt för att undvika det. Det är också ett land där kvinnorna ha mycket att säga till om, och ta sina rättigheter tillvara. Jag antar att ni närvarit vid församlingens sammanträden och förstått hur allvarligt det nuvarande ögonblicket är och vilka stora svårigheter vi ha att kämpa emot. Jag är dock optimist nu som jag alltid har varit, ehuru jag inte tror att det skall lyckas oss att vid denna församling övervinna alla svårigheter och lösa alla skiljaktigheter.

De ideal som ni uttryckt i er resolution äro oss ett stöd, och jag tackar er svenska kvinnor för att ni kommit. Jag ber er fortsätta med ert arbete till nytta för er själva och för oss här i Genève.

Flory GATE

H U S M Ö D R A R N A M O B I L I S E R A S T I L L K A M P F Ö R F R E D E N O C H D E T N Y A S A M H Ä L L E T

VAD SOM HÄNDE I BRYSSEL, DÄR SVENSKA ARBETSLINJER OCH INITIATIV
BERIKAT DET INTERNATIONELLA KVINNOARBETETS VERKSAMHETSPLANER

VILKEN FÖRÖDELSE, som under de senaste åren gått fram över den internationella kvinnokommittén, får man en skakande uppfattning om, då man granskar denna bild från ett av kommitténs senaste sammanträden i Wien. Där återfinnas österrikiskorna Martha Tausk, Marianne Pollak, Adelheid Popp, Gabriele Proft och Emmy Freundlich, tyskorna Toni Sender Marie Juchacz, polskan Dorota Kluszyńska och lettländskan Klara Kalnin, vilka alla blivit mer eller mindre offer för de politiska omstörtningarna i deras respektive länder. Doktor Marion Phillips, England o. Henriette Crone, Danmark har avgått med döden.

Efter två års uppehåll har Socialistiska Arbetarinternationals kvinnokommitté åter kallats till sammanträde, vilket hållits i Bryssel den 31 aug. och 1 sept.

Det är inte arbetsovilja hos kommitténs ledamöter, som förorsakat den långa överksamheten, utan den beror på de omstörtningar, som i en del länder förorsakat arbetarpartiernas sammanbrott. Således saknades vid Kvinnokommitténs sammanträde våra förut så verksamma kamrater från Österrike, och Tyskland företräddes av en delegat från emigrantpartiet. Ytterligare några länder voro orepresenterade, nämligen Polen, Finland och Tjeckoslovakien.

Nio länder: Belgien, Danmark, England, Frankrike, Holland, Luxembourg, Schweiz, Sverige och Tyskland voro representerade med tretton ombud. Dessutom gästades sammanträdet av sekreteraren i den zionistisk-socialistiska kvinnoorganisationen i Amerika, varjämte Friedrich Adler deltog som representant för Socialistiska Arbetarinternationalen. Som ordförande fungerade Jennie Adamson, England. Sedan första punkten på dagordningen, hälsningstal och meddelanden, undanstökats, övergick man till nästa punkt, under vilken behandlades metoder för propaganda och medlemsvärvning. Frågan inleddes av Isabelle Blume från Belgien, som föredrog en längre översikt över de nuvarande förhållandena, särskilt framhållande att agitationen måste

inriktas på att värva medelklassens, de intellektuella och landsbygdens kvinnor. Inledarinnan framhöll även att mera utbildning kräves både för dem som skola delta i propagandarbetet och för dem som skola utföra det sociala arbetet, samt att större kontakt bör sökas med ungdomsrörelsen för att underlätta övergången för de unga kvinnorna från denna rörelse till kvinnoorganisationerna. Under diskussionen lämnades en del uppgifter från arbetet i de olika länderna, vilka visade att de problem, som de socialdemokratiska kvinnorna ha att brottas med, äro ungefär de samma i alla länder.

I en del länder utgör katolicismen en kraftigt återhållande faktor för kvinnornas utveckling på grund av dess ännu stadiga grepp om själarna, och den katolska kyrkans utomordentliga agitationsapparat, som är i ständig och outtröttlig verksamhet. I några länder sakna ju kvinnorna ännu medborgarrätt.

Men trots dessa och andra olikheter, så kommer samma problem åter och åter i de olika länderna, vilket ganska tydligt avspeglades i debatten.

Från Sverige som representerades av Signe Vessman och Hulda Flood avlämnades en rapport i vilken i inledningen pekades på hur attackerna mot den gifta kvinnans rätt till

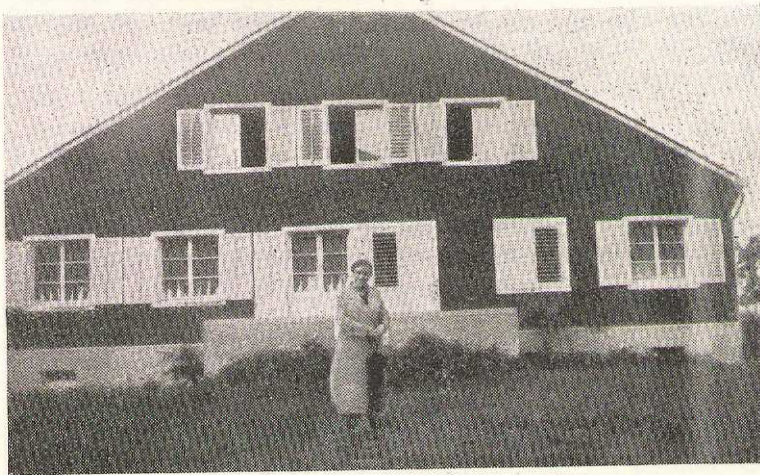
arbete, här dragit upp hemproblemen i diskussionen på ett förut oant sätt, och hur denna diskussion visat upp att husmödrarna faktiskt sitta inne med makten att leda konsumtionen och därigenom även indirekt produktionen. Och att vi i vårt land, efter de erfarenheter och iakttagelser som gjorts under de senaste åren, måst säga oss, att Internationalen skulle kunna, i större omfattning, organisera husmödrarna i kampen för en annan produktionsordning. Vi pekade vidare på, att vi, som ett första försök att undersöka denna möjlighet, samlat medlemmarnas medverkan till en kartläggning av arbetarhushållens behov och möjligheter. Rapporten talade vidare om arbetet för semester åt husmödrarna, om distriktens och kvinnoklubbarnas semesterhem och om semesterresorna och den i augusti anordnade nordiska veckan i Stockholm samt åtgärderna för tillsättande av hemsystrar. Den talade vidare om Morgonbrisutställningarna och meningen med dessa samt om förbundets och Morgonbris propagandaverksamhet i bostadsfrågan och även i en del sociala lagstiftningsfrågor. Och alldeles särskilt poängterades det effektiva studiearbete, som i olika former bedrivs av vårt förbunds medlemmar samt redogjordes för höstens planerade agitationskampanj. Från vårt kvinnoförbund framfördes även ett

Den kvinnliga partisekreteraren Hulda Flood på vandring i konferensstaden Bryssel.

förslag, som vi hoppades skulle vinna beaktande vid uppgörande av riktlinjer för arbetet. Detta skedde också. Vårt förslag pekade på att resolutioner och paroller inte äro tillräckligt effektiva medel för att stimulera kvinnorna till aktivt deltagande i våra strävanden, och vi föreslog därför att Kvinnokommittén skulle ta initiativ till en praktisk organisering av hemkvinnorna, för att få deras praktiska erfarenheter och insikter direkt engagerade i vår strävan för en socialistisk organisation av världens ekonomiska förhållanden. Som ett första steg i denna kampanj före-

Den schweiziska delegaten utanför sitt hem i Rheinfelden försäkrar att nästa gång kommer Schweiz arbetarkvinnor till Sverige.

slogs att kvinnoorganisationerna skulle i samverkan med respektive partier företaga en undersökning av arbetarhemmens behov, i likhet med vad som skett i Belgien och Sverige, vilka undersökningar först skulle sammanföras i de olika länderna och sedan tillställas Internationella kvinnokommittén, som på detta sätt skulle erhålla en kolossal interiör från arbetarhemmen över hela världen.

HEMKVINNORNAS LATENTA EKONOMISKA MAKT AKTIVISERAS

En kommission fick i uppdrag att sammanföra de olika synpunkter, som framkommit under diskussionen. Kommissionen framlade ett förslag som utmynnade i ett systematiskt organisationsarbete, vilket skall anknytas till arbetarkvinnornas huvudsakliga bekymmer och behov, utarbetande av en organisationsplan för att göra hemkvinnornas latent ekonomiska makt verksam, en undersökning av arbetarhushållens behov, med förebild från de svenska och belgiska undersökningarna, en undersökning av möjligheterna för ett närmande till bondeklassens kvinnor, samarbete med fackförenings- och ungdomsrörelsen samt agitation bland medelklassen och de kvinnliga intellektuella.

Dessutom förordades en omfattande utbildningsverksamhet för propagandister, funktionärer och socialarbetare, sammankallande av de ledande inom den internationella rörelsen till studieveckor samt föranstaltande av periodiska sammankomster mellan socialistiska kvinnoorganisationer i de olika länderna.

Under denna punkt på dagordningen förelåg ett avsnitt av den av belgiska partiets socialvetenskapliga byrå föranstal-

tade i Morgonbris förut omnämnda utredningen, vilket omfattade tillståndet i de arbetslösas hem, en utredning som främst tog sikte på barnens förhållanden i dessa hem. Som åtgärder att skydda barnen mot krisens verkningar beslöt kommittén förorda undersökningar av barnens och även de vuxnas hälsotillstånd, en kampanj för att skydda barnen, samt en höjning av den ålder då barnen få lämna skolan. Så kom man till frågan om försvaret för kvinnornas rätt till arbete, i vilken fråga man var fullständigt enig. Och ett uttalande gjordes, i vilket protesterades mot de angrepp, som i skilda länder gjorts på kvinnornas rätt till arbete och framhölls att dessa angrepp endast äro reaktionära försök att splittra arbetarklassen och dra dess uppmärksamhet från de verkliga orsakerna till eländet och arbetslösheten, vilka äro en följd av kapitalismen. Uttalandet vände sig även mot att kvinnornas sysselsättning blir använd som ett medel att sänka lönestandarden. Kvinnorna uppfordrades att ansluta sig till fackföreningarna.

KVINNOR ÖSTER I GENÈVE

Vidare behandlades kvinnofrågor som komma på Nationernas förbunds dagordning, bl. a. gift kvinnas nationalitet, för vilken fråga tidigare redogjorts ganska utförligt i Morgonbris. I samband därmed förelåg ett förslag att kommittén skulle uttala sig för upprättandet i Genève av en kommission för kvinnofrågor, vilken skulle inta den plats som för närvarande innehas av kvinnoorganisationernas konsultativa kommitté. Från skandinaviskt håll framfördes farhågor för att denna kommissions tillvaro skulle göra regeringarna ännu mera likgiltiga för att sända kvinnliga delegater till Nationernas förbunds sammanträden, men det påvisades från flera håll att en sådan anordning för närvarande var den enda möjligheten för en del länders kvinnor att göra sin röst hörd i Genève. Och så fick skandinaverna böja sig, med den reservationen att de hellre sågo att regeringarna sände kvinnliga ombud.

ARBETARKVINNORNA OCH KRIGET

Hur kvinnorna på bästa sätt skall kunna bedriva fredspropaganda, blev helt naturligt föremål för en allvarlig behandling och de olika delegaterna berättade om arbetet i sina resp. länder. Inledare var fru Ribbins-Peletier från Holland, vilken även föredrog resolutionen, som, anmärkte hon, är mycket kort, men när de som fått uppdraget att avfatta densamma, skulle gå till verket, kunde de inte komma förbi hur meningslösa ord egentligen voro.

I det ögonblicket kände vi nog allesamman hur de av kamraterna som upplevat kriget, skulle känna inför en lång och braskande resolution, som, när faran nalkades ändå inte var annat än luft. Och så röstade vi enhälligt för följande uttalande:

Den Internationella kvinnokommittén understöder Socialistiska Arbetarinternationalens och Fackföreningsinternationalens beslut angående konflikten mellan Italien och Abessinien och appellerar till kvinnorna över hela världen att ställa sig i spetsen för kampen mot den hotande krigsfaran.

Den schweiziska delegaten Margareta Kissel-Brutschy föreslog ett uttalande för lösning av emigrantfrågan, vilket gick ut på att kvinnoorganisationerna skulle vara partierna och fackföreningsrörelsen behjälpliga i arbetet att bisprin-

ga de politiska flyktingarna i deras svåra läge. Förslaget antogs enhälligt. Mary Sutherland, England, föreslog även ett sympatiuttalande för Tysklands och Österrikes socialistiska kvinnor, vilken antogs.

PRESIDIET REORGANISERAS

På förslag av presidiet beslöts att reorganisera detsamma och att följande länder för detta år skulle utse ledamöter: Belgien, England, Danmark, Tyskland, Frankrike och Holland. Till att företräda kommittén i Internationalens exekutiv utsågs Alice Pels, Belgien.

HOS INTERNATIONALENS KVINNOELIT

Jag märker hur redogörelsen sväller ut och blir alldeles för lång, och ändå är den alldeles för knapphändig, för att ge någon fullständig bild av arbetet. Var och en av de närvarande delegaterna vore också värd en närmare presentation. Där voro de belgiska kvinnorna Alice Pels och Isabelle Blume, den senare kvinnlig partisekreterare, vilka ju en gång på nära håll sett krigets förödande styggelse och vilkas ord därför nu måste väga så tungt i vågskålen; där var den tyska delegaten, berövad möjligheten att återvända till sitt hemland, och som därför med en så övertygande glöd och energi talade för de politiska flyktingarnas sak. Och där var den engelska delegationen, i vilken vi helt naturligt kände oss mest bekanta med Mary Sutherland, vilken också gjorde sitt till att göra vårt land bekant, genom sina hänfödda berättelser om Sverigeresan. Och det lilla landet Luxembourg hade en hurtig och ungdomlig representant, liksom även vårt naboland Danmark med sin och vår lilla Nina, som väl nu blir presidieledamot och kommer att regera oss från Kongens by. Den schweiziska delegaten berättade för mig att hon i sitt hem hade två sommarbarn, två bröder, från Wien. En tredje broder var sommarbarn hos en annan familj i samma stad, nämligen Rheinfelden, i närheten av Basel. Pojkarnas far är i koncentrationsläger, familjen, etiketterad politiskt opålitlig får intet understöd i sitt eget land. Partivänner och kamrater från andra länder bisträcker, men nöden bland Wiens arbetarfamiljer är stor. Fru Kissel besöker Wien ofta, och hon talar med varm medkänsla om kamraterna där.

PROGRAMMET, VI ALLA VILL FÖRVERKLIGA

Under vårt samtal talar hon särskilt om ett tillfälle då hon besökte Wien, under vilket hon hade en upplevelse som hon räknar till sitt livs vackraste. Hon hade gått in i Karl Marx-Hof, föregivande att hon som resande, gärna ville se Wiens lägenheter för arbetare. Där är en ung arbetarhustru och hon frågar henne varför familjen bor där. Och den unga kvinnan börjar berätta. De bodde förut på en bakgata dit varken sol eller ljus trängde in. Så fingo de flytta in i Karl Marx-Hof, när det byggdes, och här fingo de sol, luft och ljus, här först kände de att livet kom emot dem, här först tyckte de sig börja leva.

Sol, luft och ljus, bostäder där människorna kunna känna livets välsignelse, det är just dit vi sträva, det är som om den schweiziska kamraten sitter här framför mig och rullar upp hela vårt program.

Och nog fick man i Bryssel en stark känsla av att kvinnorna nu äro besjälade av vilja att göra det programmet till verklighet.

Hulda FLOOD

MORGONBRIS FÖLJETONG SYSTRARNA WICKSELL

(Forts. från föreg. n:r.)

Kort sammandrag. Detta är en berättelse om sju svenska kvinnor, som leva i vår mitt. Vad de haft och alltjämt ha gemensamt med varandra är deras friska ögon, som lysa av tillit till de krafter, som "i striden för sanningen och det mänskligas stegring ser den värdigaste av alla passioner". De äro annars inte alls släkt med undantag av syskonparet i kretsen. De komma från alldeles skilda delar av landet; de ha inte heller växt upp under likartade förhållanden, och de leva fortfarande under ganska skilda villkor. De ha bildat sin lilla krets efter hand som vissa omständigheter gjort klart för dem att de voro arvtagare till samma kvarlätenskap — ett egenartat arv, till sin omfattning nästan oöverskådligt. Förspillet arvet betyder det både andlig och ekonomisk undergång för stora människogrupper, men vårdas arvet rätt skall ur detta kunna mobiliseras fram förgörande krafter mot all misär, mot allt fult och smått i tillvaron. Och nu berätta de sju kvinnorna om sig själva i förhoppning om att hos lyssnarskarorna finna den genklang, som är igenkänningstecknet hos arvtagarna. De kvinnliga berättarna äro inte i vedertagen bemärkelse märkliga, men ändå inta de på ett själfvallet sätt positioner, som inte äro många kvinnor förunnade och deras hittills passerade år torde kunna sägas ha varit mättade av dramer och egenartade episoder. I Tegeltraven — så kallades populärt arbetarkvarteret i Stockholms utkant — bodde familjen Wicksell, där Signe växte upp tillsammans med den brokiga och på sitt sätt säregna skara människor, som från landets olika delar sökt sig till storstaden med dess lockande utsikter. Vid denna tid då nya idéer och ideal bröt sig fram inom arbetarklassen, hände det ofta att fru Wicksells lilla prydliga kök blev en samlingspunkt för några av rörelsens hängivna anhängare och på så sätt kom Signe att insupa det som sedan skulle bli grundtonen i hennes liv. Någon bekymmerslös barndom var det inte som Hilma genomlevde i den lilla skogsbyn. Och när hon trettonårig gav sig ut för att söka sin lycka som själfvårskörande, var det nog mest arbete och slit hon gjorde bekantskap med. Men genom en hushållerska, som brevväxlade med en ungdomsvän i staden fick hon kännedom om ett liv, som var ganska okänt i den lilla byn, diskussioner om politik, religion och mycket annat. Och därigenom kom hon också att få intresse för tidningar och därifrån var steget inte långt till anskaffandet av socialistisk litteratur. Efter att ha bott några år i en liten småstad tog längtan till storstaden ut sin rätt och Hilma flyttade tillsammans med sin syster till Stockholm. Huset där hon hamnade var just Tegeltraven och en av de första bekantskaper hon stiftade i den nya staden var med en ung flicka i samma hus, med Signe. I ett sågverksdistrikt i Norrland växer Herta upp, ännu full av lek och fantasi, men redan med barfotaungens upproriska låga mot det vrånga och orättfärdiga i livet.

Vid sidan av sågverket var det några stora grå fula baracker som dominerade hela den lilla Holmen. Barackerna var bostäderna för arbetarna. Fyra till sex familjer i samma farstu och ett enda rum till varje familj var det vanliga i en sådan kasern. Och då det var olika slags folk och ty-

per som huller om buller rörts ihop i grytan så var det även si och så med sämjan ibland. Man rök ihop för litet av varje.

Hertas föräldrar bodde en trappa upp i en av kasernerna, och Sallys bodde i första våningen i samma farstu. Sally var Hertas bästa kamrat, men utan att de liknade varandra på något sätt. Deras hem var även så olika.

Sally var enda barnet och hennes föräldrar var djupt religiösa. Därinne i deras rum rådde en nästan död renhet. Herta fick ofta vig som en panter smita förbi deras dörr, ty om hon inte torkat sina lortiga fötter riktigt rena kunde det bli tragiskt nog. Tant Lövberg var inte att leka med i det fallet. Och detta fick nu inte blott Herta utan även farbror Lövberg erfara. Han fick hålla sig på mattan. Bokstavligt talat. Denna matta var utbredd från dörren till spisen. Där stod matbordet med vaxduk på, och Lövberg hade sin plats på vedlåren. Sågsåpanet som föll av honom tog tant Lövberg upp med sopborsten. Rummets övriga mattor var hennes stolthet. Fina ränder och vackra bottnar. De hade så underligt det låter icke tvättats på tio år. Men ack så rena och fina de var i alla fall! Den stoppade soffan hade vita överkast med små kuddar i hörnen, prydda med virkade överdrag i storstjärnigt mönster. Framför stod ett litet runt bord med virkad duk och den prydliga imperial-sängens virkade skyddstäckor bestod av flera hundra små fina stjärnor. Och för de båda fönstren hängde vita virkade gardiner, vittnande om en flit som knappast blev riktigt uppskattad. På byrån med sin virkade duk stod gottköpsvaser med färgat gräs och allehanda figurer i porslin. Ett stort runt bord i rummets mitt var även prytt med en virkad duk med långa fransar, och över kommoden innanför dörren låg en virkad lapp med fotografiramar i skuret trä och gjutgods och snäckor. Ty denna kommod stod endast till lyst året om, enär man på vintern tvättade sig i ett handfat på vedlåren och på sommaren i samma fat ute på gården.

All denna kalla, vita, virkade renhet verkade irriterande på Herta. Inte därför att hon tyckte om eller var van vid smuts. Tvärtom. Holmens alla husmödrar tävlade om vem som hade det renast och prydligast, med vitskurade golv och nykritade murkåpor, med doftande granris vid broarna och prunkande blommor i fönstren, men det var mera liv i dessa hem än hos tant Lövberg. Det fanns också märken efter de växande barnkullarna och efter familjens arbete i dessa hem. Man kunde få se både en smutsig trasmatte och en fläckig arbetskostym på väggen där 5—9—11 ungar trängdes i rummet. Det var nog inte så fint och friskt alla gånger, men det var dock en känsla av att rummet var bebott av levande varelser och inte av stela gipskattor. Och det var trivsamt och skönt med samvaron då mammorna kom till varann med stickstrumpa och virkdon eller då vävstolen klappade sina regelbundna slag medan kölden knäppte i knutarna. Men till tant Lövberg föll det ingen in att gå utan att ha något riktigt ärende, och då hade man alltid så brått att komma ut igen från det artificiella hemmet med sin nystärkta renhet.

Det var nästan synd om Sally. Hon var mest likadan som hemmet. Ren, nyputsad, stel tittade hon med dumma ögon omkring sig. Aldrig skrek hon så rösten sprack och alltid lade hon en näsduk under stjärten då hon satte sig på en sten. Man såg henne heller aldrig likt de andra ungarna på Holmen komma luffande med andan i halsen och en

sirapssmörgås mellan fingrarna, och ännu mindre fann man henne klättrande i klippuddens kådiga granar för att komma nedhasande med sönderrivna tår, ty Sally gick även på vardagen och mitt i sommarn iklädd nyblankade skor och en alltid lika prydlig klänning. Hon var sin stränga och rena moders avbild.

Herta var motsatsen till Sally. Det hörde även till att Sally var strängt förbjuden att leka med Herta. Men ändock höll de ofta ihop. Det var som om Sally hemligen njöt av Hertas alla vådliga upptåg och infall. Herta ämnade höga staplar med utskjutande ojämna plankor nere i den friskt doftande brädgården och med små snabba ben löpte hon i kapp med bom-pojkarna på det livsfarligt guppande timret i bom-marna. Vid sådana tillfällen kunde Sally stå på kajen med skräcken i sitt långa ansikte och skrika:

— Gud straffar dej! Man skall inte leka med olyckan.

Men icke ens den gången hon låg i vattnet under timmerbommen och blev uppdragen med en båtshake kunde Herta se Guds finger eller straffdom, ty hon var nu en gång en riktig vildkatta och världens lyckligaste rackarunge, och för henne bestod livet i att rasa dagen lång om hon nu inte var tvungen att uträtta något ärende. Och hennes mamma försummade icke att lämna henne uppdrag för att på så sätt hålla henne borta från alla farliga ställen.

Skolan på hösten och våren tog även sin tid. Den var dock som den var. Några riktiga spår satte den inte hos Herta, och knappast heller hos någon annan. Men en dag upplevde hon en händelse som fastnade i minnet.

Nere i inspektorns villa fanns en flicka som aldrig fick leka med barnen på andra sidan staketet. Sägfolkets ungar såg henne knappast oftare än då hon i sällskap med sin mor, som likt en fregatt seglade fram efter vägen ned mot kajen, på en av bolagets små bogserare skulle besöka något annat herrskap i distriktet. Vid sådana tillfällen neg barn och kvinnor och drog sig vördsamt litet åt sidan om de händelsevis befann sig på samma kajplätt där båten låg med ångan uppe. Den enda människa på Holmen som ansåg sig nära jämbördig med herrskapet var lärarinnan. Men hennes ödmjuka inställsamhet över en nådig nick från inspektorsfrun väckte nog en smula förakt hos de utestängda. Ett faktum var nu emellertid att inspektorns flicka gick i skolan på Holmen, ehuru hon snart skulle börja i flickskolan i Stan. Och ett riktigt mirakel var det att Herta av Fröken blivit uppmanad att leka med Marian. Men nu till episoden.

Barnen själva måste sopa och hålla rent i skolan. Det fick de göra i tur och ordning, och det tyckte visst alla var roligt, ty det blev ofta både arbete och lek. En sådan dag en timme före skolans början hade Herta städlat och dammat för att efter slutat arbete roa sig vid svarta tavlan. Herta råkade därvid bryta av en ny krita. Hon blev het och rädd och frös till då klockan ringde. Hur skulle hon klara av detta? Hon hann varken till boden för att köpa en ny eller vågade tala om hur det var. Fröken ställde till med ett förhör. Men ingen hade gjort det. Även Herta teg. Hennes fega hjärta tordes ej tala. Hon ville nästan kräkas av spänning. Rädslan att bli misstänkt gjorde att en liten stackare såg eländig och skyldig ut. Fröken fick för sig att Emelia var syndaren. Mot sitt nekande blev hon utpekad och fick en läxa. Och under rasten fick hon stå i skamvrån. Herta slets mellan stridiga viljor. Hennes brott blev stort, orimligt, förkrossande. Tänk om hon finge sluta sko-

lan och om hennes far fick gå ifrån arbetet. Men nu var det ju Emelia som fick lida för henne. Och det var nog synd om Emelia utan det här, hon med sin supiga far och rytiga mamma. Om hon nu bara kunde fråga sin egen mamma till råds. Men där gick Fröken in i salen igen. Herta hackade tänder. Hennes små fötter rörde sig dock mekaniskt mot dörren. Hon tog fast i dörrvredet och steg in. Emelia stod kvar i vrån medan Fröken satte upp några pappbitar för nästa lektion. Förvånad tittade hon upp på Herta.

— Vad vill du?

— Å... å... fröken, det var inte Emelia, det var jag som gjorde det, jag ville bara skriva på tavlan, jag menade inget illa, jag ska be pappa om en ny krita, jag ska aldrig göra så mer, om fröken bara vill straffa mej och inte vara arg mera på Emelia...

Det var en lång förtvivlad ramsa som välldes fram ur Hertas mun medan hon hickade och grät av sorg över det hon ställt till. Hon skämdes över både sitt eget brott och över sin feghet att låta en annan lida för det. Medan hon torkade bort tårarna med förklädet väntade hon att få en rungande örfil av Fröken. Men i stället kände hon en moderlig hand stryka henne över håret:

— Välsignade unge, viskade en varm röst i Hertas öra. Gråt nu inte mer! Du har gjort det bra.

Herta stod oförstående inför denna nya och överraskande vändning i hennes livs första stora tragedi. Men hon fick en vän för livet i den gamla Fröken och i inspektorns Marian. Den senare tyckte att Herta var vådligt stilig som gjort det hon gjort. Och detta tyckte hon inte att hon kunde visa på ett mera uppenbart sätt än att bjuda Herta hem till sitt lilla avskilda paradis. (Forts. i nästa n:r.)

BRA för Er båda två

Hans gillar Kellogg's Corn Flakes för deras fräsighet och läckra smak — Farfar därför att de dessutom äro så lättsmälta.

Unga frun tycker också om Kellogg's och som praktisk husmoder uppskattar hon tillfullo fördelen med att de ej behöva någon som helst tillredning. Serveras med kall mjölk eller gräddmjölk. Kellogg's Corn Flakes och färsk frukt gå utmärkt väl tillsammans. Försök t. ex. med en skivad Fyffes banan, det blir helt enkelt en lækkerhet. Till salu hos alla specerihandlare.

Kellogg's CORN FLAKES

977

KELLOGG'S MED FYFFES — GOTT OCH NÄRANDE!

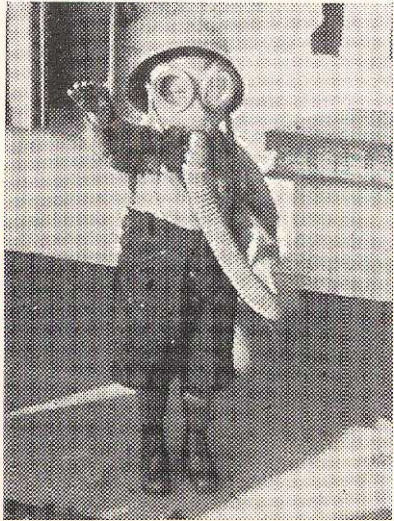
BRUTEN BLOMMA

AV KATRINALA

På min stig en sällsam blomma,
en okänd från ett fjärran land,
Döende ser den på mig —
den glödande kronan i stigens damm.
"Min syster, min syster", snyftar jag stilla,
"drömmer du om landet du kom ifrån
som ett svartglänsande frö
mognad under en skön sol?"

Jag är kraftlös och döden bor i mig.
Ur tystnaden klingar
gyllene strängar över jorden,
dånande öppnas väldiga dörrar.
Jag ser. Jag är stark i fröjdens extas:
min blomma, du är den röda båten,
mina hjältedaters skepp på havets silver!

Jag är lågan vid din för,
jag längtar, vill växa hög.
Var är ditt fjärran land?
Var är mitt land?
Aldrig jag skådat det.
Fattar du eld, min båt, innan vi nalkas stranden?

"Frågan om ett något så när effektivt skydd av kvinnorna, barnen och åldringarna är praktiskt taget olöslig."

VAD ANGÅR KVINNORNA FÖRSVARETS AFFÄRER?

SVEN G. STRANDH TAR
UPP DISKUSSIONEN

Vad angår oss försvarets affärer?

Ibland vill det synas som om denna aristokratiska attityd vore den mest karakteristiska. Nog kan man snappa upp ett och annat slagord ur tidningspolemiken, men hur är det egentligen bestämt med intresset för denna s. k. nationens ödesfråga? Tämligen klen, skulle jag tro.

Försvarsfrågan rymmer givetvis en hel rad problem av den art att de erbjuda lekmannen ytterst få anknytningar. Behandlingen av dessa problem blir en fackmannaangelägenhet. Emellertid, det finns också många punkter där det civila omdömet måste komplettera den militära sakkunskapen. I annat fall bli konsekvenserna ytterst allvarliga. Skulle man exempelvis överlåta bedömandet av Sveriges risker och därmed förenade behov av försvarskrafter åt de militärpolitiska experterna, då finge man nog be någon god gud bevara sig för resultatet. Ty dessa experters fantasi och deras förmåga att konstruera risker för vårt arma fosterland ha gigantiska mått. Och kravet på ökade rustningar blir därefter.

Vi måste se upp med denna onyanserade utrikespolitiska pessimism som särskilt gör sig bred varje gång försvarsfrågan står på dagordningen. Försvarskommissionens socialdemokratiska ledamöter ha också i sina reservationer till det nyligen framlagda betänkandet bestämt opponerat mot den framställning av den utrikespolitiska situationen som gjorts i huvudbetänkandet. Om man sätter in denna utrikespolitiska pessimism i dess lagbundna samband med kravet på ökade rustningar, då förstår man kanske bättre vad som

verkligen är orsak och vad som är verkan. Man förstår vad som sker i det som synes ske.

Ha kvinnorna något särskilt intresse för försvarets affärer? I ett demokratiskt land, där kvinnorna fortfarande tillerkännas andra funktioner än makans och moderns, kan frågan ställas. Den kräver också ett svar.

Det är ingen hemlighet längre att det moderna kriget ryckt varje medborgare närmare in på livet. Genom flygvapnets utveckling har gränsen mellan hemland och front suddats ut. Kvinnorna, barnen och åldringarna påstås från vissa håll komma kanske att löpa de största riskerna i ett nytt krig därför att luftangreppen komma att träffa de mindre väl utrustade och mindre disciplinerade än frontsoldaterna. Det kommer inte längre att behövas den då och då omtalade kvinnliga fantasin för att få kontakt med krigets fasor. Nåväl, men det var ju försvaret det var fråga om. Alldeles riktigt. Många ord behövas ju inte för att det skall vara klart att denna sida av försvarsfrågan har ett alldeles särskilt intresse för kvinnorna. Hur skall civilbefolkningen försvaras? Hur skall det s. k. civilskyddet organiseras?

Hur har försvarskommissionen behandlat denna fråga? I huvudbetänkandet finner man mycket bestämda uttalanden om s. k. passiva försvarsåtgärder (gasmasker, skyddsrum, saneringsåtgärder). Den radikale reservanten Elof Lindberg avslöjar en rad kuriösa förhållanden. I sitt här nedan följande svar på Morgonbris rundfråga behandlar han några av dessa förhållanden.

Varför dessa kringgående rörelser? Varför denna plastik à la katten kring het gröt?

Ty försvarskommissionen skall aldrig få oss att tro att civilskyddet inte är en del av vår försvarsfråga. Inte går det att klara sig förbi en besvärlighet så lättvindigt som försvarskommissionen försöker: genom att vältra över den centrala planläggningen och ledningen av civilskyddet på socialdepartementet. De civila myndigheterna böra betacka sig för denna ära. Ty den kan så lätt bli kantstött: frågan om ett något så när effektivt civilskydd är praktiskt taget olöslig. De som främst bära ansvaret för rustnings- och krigsberedelsesystemets fortbestånd, ha också en enkel plikt att ikläda sig ansvaret för civilskyddets ordnande.

Enligt förslaget skola dels de civila myndigheterna ställas i skottgluggen när det gäller den utsiktslösa uppgiften att klara av civilskyddet, dels söker man camouflera en väsentlig del av försvarsutgifterna som civila utgifter. Vi få inte förlora ur sikte: försvaret kommer inte att kosta 114 miljoner eller 148 milj. eller 160 milj. kr. årligen eller vad det nu kommer att bli för summa. Till försvarsutgifterna måste också läggas de med all sannolikhet mycket dryga kostnaderna för civilskyddets ordnande.

Är denna uppgift utsiktslös? Ja, om man får tro de militära utredningarna. Dessa ha nämligen visat att det inte går att försvara flygbaserna. Om detta inte är möjligt, äro givetvis utsikterna att försvara civilcentra ändå mindre. Det är en slutsats vars ohyggliga perspektiv vi inte få blunda för. Man börjar kanske förstå varför militärerna gärna överlåta denna angelägenhet åt civila myndigheter. Varför har inte försvarskommissionen utarbetat några kalkyler på denna punkt?

En officiell dansk utredning varnade i våras för den falska trygghetskänsla som den populära propagandan för gasmas-

ker, skyddshem o. s. v. lätt skapar. Det finns all anledning att sända denna varning vidare. Och det kan vara klokt att hålla denna varning i minnet. Ty naturligtvis få vi tämligen snart uppleva en våldsam propaganda i olika variationer för särskilt gasmaskerna.

Nå, angår oss försvarets affärer? Tydligen. Inte minst ha kvinnorna anledning att titta närmare på vad som är i görningen. Framförallt ha de rätt att kräva klart besked i civilskyddsfrågan.

Sven G. STRAND

MORGONBRIS LÅTER FRÅGAN GÅ VIDARE

Morgonbris har i anslutning till ovanstående artikel vänt sig till försvarskommissionens socialdemokratiska ledamöter med följande frågor:

1) Med vilken motivering hänvisar försvarskommissionen ordnandet av civilskyddet till socialdepartementet?

2) Vilken uppfattning har Ni om möjligheterna att ordna ett relativt effektivt civilskydd?

3) Ha några approximativa beräkningar gjorts beträffande kostnaderna för ett sådant civilskydd?

Redaktör Elof Lindberg svarar:

1) Med den motiveringen att socialdepartementet "i övrigt handhar säkerhetstjänst". Försvarskommissionen har dock icke vid något tillfälle dryftat ändamålsenligheten av en dylik ordning.

2) Jag anser att "ett relativt effektivt civilskydd" över huvud taget icke kan åstadkommas. Skälen har jag närmare utvecklat i min reservation till försvarskommissionens betänkande.

3) Försvarskommissionen har avböjt att dryfta civilskyddsproblemet och med alla röster mot min egen i november 1934 avslagit ett av mig framställt formligt yrkande att detta problem skulle behandlas av kommissionen. Av de över 2.000 sidor försvarskommissionens betänkande omfattar ha endast 8 sidor — bortsett från reservationerna — ägnats åt civilskyddsproblemet. Författare av denna del av betänkandet var, enligt uppgift, en kapten i generalstaben. De synpunkter han framfört godtogos utan debatt av försvarskommissionens "majoritet" vid föredragning av betänkandet i början av juli 1935. "Majoriteten" — tre folkpartier och en bondeförbundare — tilläto icke inverkan på betänkandets innehåll av övriga kommissionsledamöter.

I slutet av juli förelåg en ny version av rekommendationer rörande civilskyddet, i avsevärda delar stridande mot den första. Författare av den nya upplagan torde ha varit överste K. A. Bratt. Den nya upplagan godtogs även den kritiklöst av "majoriteten".

Under de nära fem år försvarskommissionen verkat ha endast cirka 6 timmar ägnats civilskyddsproblemet. Ett par experter ha därvid utvecklat sina synpunkter. Diskussion i anslutning till föredragningarna ha avböjts av kommissionen.

Det är på grund av dessa omständigheter jag i min reservation ansett mig kunna uttala, att försvarskommissionens rekommendationer på ifrågavarande område äro föga auktoritativa.

Elof LINDBERG

REDAKTÖR HARALD ÅKERBERG VARNAR FÖR ALL PANIK

Med anledning av era frågor rörande det civila luftskyddet vill jag i korthet meddela:

1) Någon mera utförlig motivering har försvarsberedningen inte meddelat till stöd för sin uppfattning, att det civila luftskyddet bör stå under ledning av socialdepartementet. Det heter i betänkandet kort och gott:

"Planläggning och ledning av det rent militära luftförsvaret — baserat på flygstridskrafter och militärt organiserat territoriellt luftförsvaret — tillkomma de militära myndigheterna allena. Det civila luftskyddets genomförande synes däremot principiellt sett böra åligga civila myndigheter. Militärmyndigheternas verksamhet å förevarande område synes böra begränsas till att avse endast allmän orientering samt lämnande av erforderligt biträde vid åtgärdernas förberedande." Det är praktiskt taget allt och säger inte så mycket. Antagligen menar kommissionen, att det är militärernas skyldighet att föra krig. När det gäller att bygga om hus så att de bli beboeliga även under ett luftangrepp, anses det vara en uppgift för landshövdingar och liknande potentater. Efter som landshövdingarna sortera under socialdepartementet, så följer automatiskt hela luftskyddet med dit. Allt givetvis under förutsättning att kommissionens förslag godkännes.

2) Jag tror inte, att det är möjligt att skapa ett ens relativt effektivt civilskydd. Jag tror inte heller, att det är nödvändigt. För det första är Sveriges läge sådant, att det inte erbjuder något tacksammare mål för flygangrepp. Även den glesa bebyggelsen och de relativt små samhällena utgöra ett naturligt skydd. För det tredje bli de krig, vari Sverige kan tänkas bli indraget, av allt att döma ej av sådant slag, att angrepp mot civilbefolkningen komma att ingå som led i den tänkte fiendens krigföring. Naturligtvis kan vid ett angrepp på offentliga byggnader eller fästningar civila människor bli föremål för beskjutning, men man kan inte för denna avlägsna möjlighets skull bygga om alla fastigheter i landet eller exercera befolkningen till kunnighet i gasmaskanvändning och dylikt. Vad som behövs i den vägen kan på några timmar inläras sedan kriget brutit ut.

Över huvud taget tycker jag inte att man skall ta så gravallvarligt på denna sak. Londons befolkning, som bor i en myrstack och som själv en gång varit med om luftkrigets fador, tar saken med välbehållet lugn. Då tycker jag, att vi nordbor kunna vara som filbunkar. Över huvud taget vill jag varna för all panik. Det är bara ilska militarister och ilska pacifister, som söka skrämman fram lidelserna rörande dessa ting. De vilja båda fiska i grumligt vatten. Förståndigt folk som har nyttigare ting att syssla med låter dem gråla sönder varann inbördes.

3) Försvarskommissionen har inte gjort några sådana utredningar, beroende på att en särskild luftförsvarskommission sysslat med ämnet. I dess betänkande finns det gott om siffror. Jag betraktar dem dock inte som aktuella. Enligt vad jag kunnat finna, har försvarskommissionen majoritet i stort sett samma sunda uppfattning.

Harald ÅKERBERG

K V I N N O R N A I U P P B R O T T S S T Ä M N I N G

— Alla hade så mycket på hjärtat och alla var så ivriga att få just det sagt som var och en i sin stad hade att framföra att ingen hade öra över för den andra. Så ungefär skildrade en av de från Genève återvändande delegaterna för kvinnornas Ned-med-vapenrörelse stämningen i folkförbundsstaden.

En liknande karaktäristik kunde göras om rörelsens septembermöte i Auditorium i Stockholm. För den tyste iakttagaren gav dagen ett på samma gång befriande och beklämmande intryck.

Här kunde mötas de mest skiftande grupper och motsatser. Vetenskapskvinnan och industriarbeterskan, överläkaren och sjukhusbiträdet, redaktören och tidningsbudet, överläraren och barnamodern, generaldirektörens maka och arbetarhustrun. Den sociala positionen var som väl sällan tillförne underordnad, helt enkelt glömd. Man endast betraktade varandra ut från den egna erfarenheten, det egna kunnandet. Den socialdemokratiska distriktsordföranden skakade litet betänksamt på huvudet åt veckotidningskåsörens obekantskap med de parlamentariska formerna och den unga akademikern irriterades kanske en aning av den bristande uttrycksformen på det mindre teoretiskt skolade hållet. Journalisten, som under tjugo år varit i tillfälle att på ganska nära håll följa alla dessa olika kvinnor i framförallt deras arbete och därmed lärt känna deras respektive små egenheter och sårbara punkter, storslagna sidor och utomordentliga duktighet, var inte endast upprörd av dagens oerhörda innebörd: världen inför hotet av ett nytt världskrig. Jag var skakad av att iakta hur en av krigets orsaker exemplifierades i denna lilla utvalda kvinnoskara. Här stego stämmor upp ur folkdjupet men hur ensam och isolerad lät inte ofta deras klang. Här kommo kvinnor, som

Elvira Wedberg, industriarbeterskornas duktiga representant i befolkningskommissionen.

Ebon Andersson, ordförande i Skånes socialdemokratiska kvinnodistrikt.

INTRESSANTA ANSIKTEN I DEN
SVENSKA KVINNOVÄRLDENS ELIT

Fil. d:r Lydia Wahlström.

Med. d:r Ada Nilsson.

höra till vårt lands populäraste publicister, men de lämnade mötet besvikna över att inte ha fått ge uttryck åt just det som de känt skulle sägas. Om de i denna stund göra sig reda för vad som var anledningen till detta deras misslyckande skola de säkert finna att det berodde mindre på en diktatorisk mötesledning än deras egen oklarhet om vad som egentligen borde bli sagt. Deras ställningstagande var så dagsfärskt, så utan kunskap om den egentliga världssituationen. Trots att det är snart ett par decennier sedan världskriget har vi inte hunnit bättre reda upp de egna begreppen om oss själva försatta i en ny krigssituation? — Jo — sades det på mötet och det var för undertecknad dagens värdefullaste

Theres Svensson, ordförande i Göteborgs socialdemokratiska kvinnodistrikt.

Inez Wickström, ordförande i Gävleborgs läns socialdemokratiska kvinnodistrikt.

erinran — det är första gången i mänsklighetens historia, som hela världen samlar sig i protest mot en stats anfallskrig mot en annan. Men vad vi inte lärt är att bryta vår personliga isolering och gå upp i en samverkan, där vi inte märker oss själva utan helt går in för det gemensamma resultatet. De tjugotusen kvinnor som samlat sig kring Ned-med-vapen-upproppet har mer eller mindre medvetet känt denna nödvändighet.

De socialdemokratiska kvinnorna stodo även oförberedda att i ett visst ögonblick säga det avgörande ordet. Många av dem tvekade mycket innan de anslöto sig till uppmarschen, därför att erfarenheten sagt dem att nu räcker det inte långt med paroller och resolutioner. De vet att sammanhangen äro mera komplicerade än så. Men de måste skamset tillstå att inte heller de i det bjudande ögonblicket hade den allt rymmande formeln att ge de vaknande kvinnoleden från andra folkgrupper än den de representera. När det nu uppkom ett initiativ som förmådde tusentals kvinnor att gå utanför sina inhägnader och sluta upp i en aktion fastän den av många blev förlöjligad och ringaktad hade det varit ett brott av de socialdemokratiska kvinnorna att undandra rörelsen sitt

Carin Hermelin, redaktör för Tidevarvet.

Signe Höjer, maka till generaldirektör Axel Höjer och energisk medarbetare i det socialdemokratiska kvinnoförbundet och kvinnornas internationella liga för fred och frihet.

Journalisten Barbro Alving.

Konstnärinnan och författarinnan Mollie Faustman (Vagabonde)

stöd. Därför mobiliserade de upp sina organisationer och följer med sympati rörelsens vidare utveckling. Men vi hysa samtidigt allvarliga farhågor, att kvinnorna skola bli engagerade i en ny fredsörelse, som alltför mycket sysslar med krigets detaljer i stället för att gå till botten med de problem utan vilka det aldrig kan skapas en fredsordning i världen, en förnuftigare samverkan mellan individer och folk, en ny värdeleära.

Vi kvinnor på socialdemokratiskt håll upphöra aldrig att förvåna oss över att de radikala intellektuella kvinnorna ej ansluta sig till det parti, vars program är detta. Det har sagts oss att anledningen till en del skulle bero på de socialdemokratiska mäns ofta konservativa inställning till kvinnornas politiska medverkan. Ja, den finns där. Det går inte att förneka, men så mycket större borde då anledningen vara för de intellektuella kvinnorna att här komma med och genom sina kunskaper och sin formella träning medverka till bekämpande av de traditionella tänkesätten och fördomarna, vars psykologiska förklaring ändå ligger nära till hands. Minns att Sverges arbetarkvinnor trots bristande kunskaper och tryckande ekonomiska förhållanden skapat en ganska ansenlig organisation, som utgör ett säkert arbetande stöd för initiativ från utomstående kvinnogrupper. Tack vare dessa teoretiskt skolade men sin sak så hängivna kvinnoskaror har också den socialdemokratiska kvinnorörelsen lyckats skapa troligen världens största politiska kvinnotidning.

Är det inte oförnuftigt att försvaga krafterna genom att splittra dem på flera håll när målen äro desamma och det redan finns utomordentliga instrument i form av organisationer och tidningar.

Ett parti blir vad man själv är med och gör det till. Tror man att det står och faller med ens egen mission då har man ju än större skäl att framhärda på sin post.

Ett är säkert: hur de kvinnliga fredsörelserna än gå fram, förr eller senare komma de, om de nu verkligen söka vara effektiva, att inse att vad de vilja är: socialismen. K. A.

Ulla Alm, redaktör för Lärarinneförbundets tidning.

Författarinnan Elin Wägner.

Lek och skämt och glatt kamratskap i skolan, där man lär sig döda.

VÄRNPLIKTENS INNEBÖRD

"DET ÄR TRÅKIGHETEN OCH LÅNGTAN, SOM BEHÖVS, EFTERMIDDAGENS VANMAKTSTUNGA SÖMN EFTER EN HÄRD MARSCH"

I alla tider har den enskilde kunnat råka i den situationen, att hans plikt som statsmedborgare och hans personliga samvete kommit i konflikt.

En institution, som givit upphov till många sådana svåra avgöranden, är den allmänna värnplikten.

I Sverige liksom i en del andra länder har man ju på senare tider funnit ett slags lösning på dylika problem i inrättandet av den s. k. civila värnplikten.

Det är gott att denna civila värnplikt finns för de unga män, som redan före värnpliktsåldern gjort sig reda för sin inställning till den fråga det här gäller. Men hur många äro de? Den allmänna värnplikten är nu en gammal institution, vars nödvändighet på det stora hela taget knappast på allvar ifrågasättes. Visserligen är det nog mycket få män, som med glädje bereda sig på att fullgöra sin exercis. Men den allmänna åskådningen är ännu sådan, att få komma sig för med att göra klart för sig vad den militära skolningen egentligen innebär.

Vad innebär den?

En utmärkt övning i hållning och disciplin. Den nära nog enda allmänna institution, där full jämlikhet är rådande och där ett gott kamratskap kan uppstå mellan medlemmar av alla samhällsklasser.

Detta och liknande är vad man oftast får höra av dem som mer eller mindre oförbehållsamt hålla på värnplikten. I de breda lagren av det svenska folket, där exercisen ju på det hela taget är allt utom populär, heter det vanligen helt enkelt: "De får fara så illa där, stackars pojkar."

Vad värnplikten verkligen betyder och varför den över huvud taget existerar, det lämnas däremot för det mesta utom diskussionen. Man anser sig väl veta det för väl. Men vet man det inte för litet, eller besinnar det för litet? Komma alla, män och kvinnor, ihåg, att den är en skola i konsten att beräknande, med vett och vilja, skada och döda människor och förhärja jorden?

Denna skola är det nödvändigt att varje ung man skall genomgå, om hans hälsotillstånd och hans samvete inte äro av särskilt ömtålig beskaffenhet. Han måste, för att bli betraktad som fullgod statsmedborgare, veta, hur det går till att döda människor.

Den verkan en sådan skolning måste ha på hela hans känsloliv och hans livssyn i allmänhet — lämnas den alldeles därhän?

Eller tages den med i beräkningen? Är det meningen, att hans hjärta skall förhärdas, att ge den instinktiva vördnaden för livet en knäck?

En ung fransman har givit uttryck för sin reaktion inför dessa lärdomar i en dikt. Några rader må anföras:

Jag kan sluta mina fingrar kring ett gevär
och sätta foten på ett genomstunget bröst.
Jag har också lärt
att sönderslita en död mage,
om min bajonett
skulle trassla in sig i dess innanmäte.
Och jag kan anfalla och sticka
nu, då jag är soldat.

Jag är rädd.
Rädd för mina fingrar,
fläckade av kommande ond kamp.
Och jag har öronen full av skrin
som jag ännu inte hört.
Jag är rädd...
nu, då jag är soldat...

Det hemska faktum, som dessa rader vittna om: att värnplikens ändamål är dödandets konst och att den förutsätter en förblivande fiendskap mellan jordens folk — har man inte i alltför hög grad vant sig vid detta?

Den franska tidskrift, som publicerat denna dikt, innehåller också några större artiklar belysande frågan om värnplikten.

Vår tids militarism, säger en av dessa författare, är själslös och mekaniserad, utan kontakt med den stora, levande verkligheten. Den saknar djupare motivering och utgör en död, pinande tyngd i den mänskliga organismen. Den tvingar en stor del av mänskligheten — och framför allt den bästa — att leva under sin egen nivå, att tjäna en stats- och människouppfattning, som den i själva verket lämnat långt bakom sig.

Så menar denne författare. Och har han inte rätt? Har inte människan verkligen kommit till insikt om krigets meningslöshet? För västerlänningen i allmänhet torde det ha kommit därhän. Trots allt vad vi i dessa dagar bevittna i nutidens diktaturstater, vågar man nog säga: Den europeiska människan är trött på kriget, hon vill det inte mera. Ett krig nu — det betyder något, som alldeles avgjort är mot hennes vilja och samvete.

Mången frågar säkert vad som skulle kunna ersätta den fostran till hållning och disciplin, som värnplikten utgör. Säkert finnas också de, som rent av peka på själva kriget med en maning att ej glömma den eggelse till prestation, som ligger i dess begrepp. Om detta skriver en annan av dessa fransmän: "Om vi vilja bekämpa kriget — och det är vårt mål — måste vi finna något som motsvarar dess värde som inspiration till kroppsliga prestationer, till disciplinen, strapatserna i regn och sand. — Det är nödvändigt att för allt detta finna något likvärdigt — ej ett surrogat. Någonting hårdare än fjorton dagar i bergstrakterna eller en månads camping. Det är tråkigheten och längtan, som behövs, eftermiddagens vanmaktstunga sömn efter en hård marsch..."

Uppgifter för den manliga ungdomen, fordrande, anspännande — det är då vad som kräves.

Skall det vara så svårt att finna dessa? Världen synes likväl långt ifrån färdig...

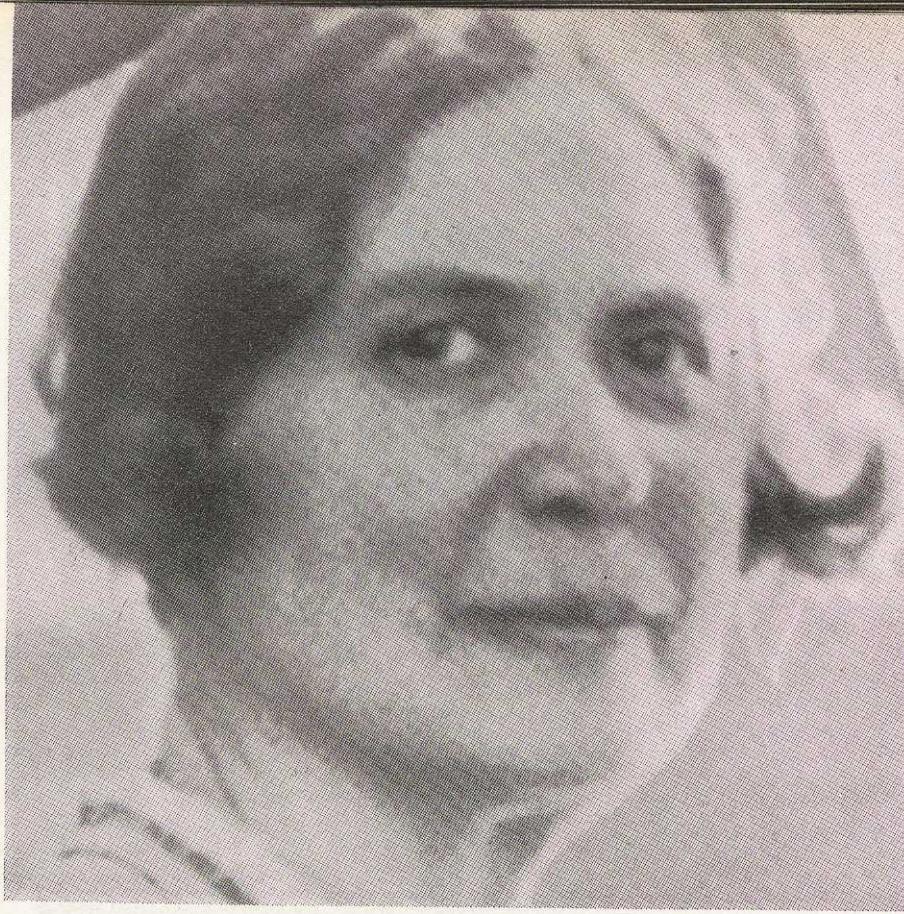
Signild HELMHAGEN

Tysklands manliga ungdom drömmer om krig och revansch

... och på andra sidan gränsen tränas de franska soldaterna

Doktor Alfhild Tamm

VAR MÄNNISKA BÖR FOGA SAMMAN BITARNA TILL SITT EGET LIVS PUZZLE SÄGER SJÄLSLÄKAREN DR ALFHILD TAMM

I dessa dagar grubblar ett antal sakkunniga över vad som egentligen menas med "läran om sambandet mellan naturlagarna och människans sedliga och fysiska natur med särskild hänsyn till det uppväxande släktets fostran till andlig och kroppslig hälsa", som föreskrifterna för den Ene-rothska professuren lyder. Vilket särskilt ämne kunna dessa föreskrifter anses gälla? De ha satt åtskilliga myror i huvudet på de sakkunniga. Att det finns ett samband mellan naturlagarna och människans sedliga natur, börjar man i våra dagar inse. "Det omedvetna", "hämningar", "komplex" äro termer, som sedan årtal tillbaka surrat omkring både i den moderna litteraturen och i jargongen hos de människor som vilja anses följa med sin tid. Lite var ha en aning om att detta betecknar viktiga saker i själslivet, men vad slagorden egentligen innebära har man för det mesta inte reda på. Kanske kunskapen härom skulle bli något mera utbredd, om den Ene-rothska lärostolen besattes med en av Freuds lärjungar, dr Alfhild Tamm, som sedan årtal tillbaka är en av våra mest anlitade och framgångsrika själsläkare.

— Ene-roth har instinktivt kommit på något mycket riktigt, säger dr Tamm, som välvilligt ställer några minuter av sin hårt anlitade tid till vårt förfogande. Man måste natur-

vetenskapligt utforska skuld känslor och moral och detta har egentligen inte skett före Freud. Det gäller inte att fixera något moralsystem, det får inte en professor göra, utan helt enkelt att vetenskapligt utforska moralen. Hur skall detta ske? Vägen därtill går genom det omedvetna. Moral grundlagges mycket tidigt, redan under barnets första levnadsår. Men ogynnsamma händelser eller en felaktig uppfostran kunna ge barnets moral en snedvriden riktning, som kan leda till neurotiska störningar eller en asocial inställning. Därför får man gå tillbaka till barndomen för att utforska vari moralen egentligen består och hur den skall kunna bli en sund moral.

Under min läkarverksamhet har jag haft otaliga tillfällen att iakttaga hur människans moral uppstår. Man skulle kunna likna hennes inre vid ett pusslespel, som, om det läggs rätt, kommer att bilda en mer eller mindre vacker tavla. Men hos neurotiska människor ha bitarna kommit på fel plats eller gått förlorade, och själva äro neurotikerna genom sina hämningar ur stånd att lägga dem rätt. Det blir då analytikerns sak att hjälpa patienten att bli löst från sina hämningar, så att han kan finna de förlorade bitarna (glömda upplevelser) och få nog tålmod och styrka att lägga bilden rätt. Men vilken bild skall läggas? Den som analytikern skulle vilja ha eller den som pa-

tienten tror är den riktiga eller den som den allmänna meningen skulle gilla? Nej, man har intet val. Naturen har från början bestämt bilden och det gäller att söka finna naturens intentioner med just den människan. Det är det enda säkra sättet för henne att komma i harmoni med sig själv.

Hurdan blir då den nya moral som patienten får? Analysen anklagas ofta för att den vill "ta bort alla hämningar" och låta människorna släppa sina drifter lösa och leva hur de vilja. Men den gör snarare motsatsen. Det är sant att den förändrar människans moral på samma sätt som ett kirurgiskt ingrepp förändrar hennes kropp. Analysen ger människan en ny moral, som bättre motsvarar hennes natur än den gamla, en normal moral, skulle man kunna säga, i stället för den neurotiska hon förut hade. Det finns hämningar som äro nödvändiga och de skada inte, om de äro grundade på insikt och social känsla i stället för på skuld känslor såsom de neurotiska hämningarna.

En annan invändning som göres mot analysen är att den tar så lång tid. Det är sant, i synnerhet när det gäller vuxna. Därför böra vi också börja med barnen och förebygga det onda eller bota det så tidigt som möjligt. Vi måste studera barnen, lagarna för deras utveckling och världens inverkan på dem. Man säger att uppfostran är en konst och att man föds till uppfostrare. Det är sant. Utan fallenhet kan man inte nå långt på den banan. Men det är inte nog. Pedagogikens historia vimlar av missgrepp som begåtts även av framstående uppfostrare, därför att de saknat kännedom om barnets naturliga utveckling.

Man har de senaste åren gjort omfattande undersökningar både på normala och abnorma barn genom de så kallade intelligensmätningarna, som kunna ge en god vägledning även i fråga om barnets uppfattning av moralvärdena. Men det behövs mera för ett moraliskt handlande än insikt om hur man bör handla. Driftlivet kommer här i fråga. Vi få att göra med det som populärt kallas samvete.

En god psykisk hälsa kännetecknas av en god inställning till samhället och en allsidig utveckling av de anlag som finnas. Barnen födas efter allt att döma med benägenhet för socialt samvete men även med impulser som försvåra inordningen i samhället. Barnets karaktär bildas genom att det identifierar sig med far eller mor eller andra beundrade stora och genom dess fruktan eller kärlek till uppfostrarna. Ungefär vid pubertetsåldern har barnet så att säga införlivat de storas samvete med sig själv, skaffat sig en egen moraluppfattning. 2—4-årsåldern är mycket viktig. Det gäller då att skaffa bar-

net ett lagom mått av självbehärskning men även tillfredsställelse av dess behov av kärlek, nöje m. m. Slapphet eller överdriven stränghet hämnar sig. Det är givet att barnen redan tidigt måste lära sig att tåla besvikelser och sålunda vänjas vid livets hårdhet, men det måste ske försiktigt. Barn fördraga inte alltför hårda motgångar och kränkningar, vana som de i allmänhet varit att få sina önskningar uppfyllda och ur stånd att begripa varför man fordrar försakelser av dem.

Jag skall ge några exempel på hur försiktig man måste vara. En 2-årig gosse fördes till mig, därför att han börjat stamma efter influensa, som han haft tre veckor tidigare. Det låg nära till hands att skylla på influensan, som för övrigt nog kan ha bidragit. Men stamning beror ofta på att man är generad, d. v. s. har skuld- eller skamkänslor. Jag gjorde därför en undersökning. Ganska riktigt! Gossen hade under sin sjukdom råkat orena i sängen, vilket han nu icke mer brukade göra. Fastän han var sjuk, hade hans mor läxat upp honom grundligt. Därtill kom en annan sak: han fick icke som lekkamraterna säga pappa och mamma utan måste säga far och mor. Just på de orden stammade han men mest på mormor. Han hade tydligen kommit i konflikt med sina uppfostrare. Men detta var icke något svårt fall. Gossen botades från stamningen enbart genom att hans omgivning på min inrådan ändrade sitt sätt mot honom.

En annan flicka var i övningsbehandling för stamning. Hon blev som det föreföll alldeles bra och det beslöts att hon skulle få återvända till skolan. Men så snart det blev tal om detta, fick hon recidiv. I synnerhet stammade hon häftigt på ord som började på ka och ta. Hon fick säga ord som började med dessa stavelser och till slut kom hon in på orden kaka, kallrum och ta, vilka hon endast med största ansträngning kunde uttala. Orden påminde henne om en tilldragelse i 4-årsåldern som hon icke på länge hade tänkt på. Hon hade gått in i ett kallrum där familjen hade kakor för att ta en av dem, men blivit överraskad av sin äldre syster, som läxade upp henne och kallade henne för tjuv. Under vårt samtal kom all skam hon kände över detta och en del andra småsynder i dagen, en skam som funnits kvar inom henne under dessa år utan att hon varit medveten om den. Fastän hon numera var en mönstergill liten flicka, sade ändå den stränga rösten i hennes omedvetna, att hon icke var värd den framgång hon skulle få om stamningen försvann och hon därigenom skulle göra sig gällande i skolan. När hon fick sammanhanget klart för sig, gick det att få bort

hennes omedvetna straffbehov och hon upphörde att stamma.

Ett annat fall visar, hur ett på samma gång slappt och strängt samvete hotar att föra en yngling i fördärvet. Han är 16 år och har sedan något mer än ett år börjat trotsa föräldrarna och slarva med skolarbetet.

Ende sonen, pigg, begåvad och med ett trevligt utseende blev han redan som liten mycket bortskämd och fick alla sina önskningar tillfredsställda. I slutet av småbarnsåldern bröto starka impulser igenom, vilka föräldrarna ansågo omoraliska. De straffade honom, som det föreföll med framgång. Vid pubertetsåldern ha hans impulser förstärkts genom den biologiska utvecklingen, han råkade göra bekantskap med ett lag gossar och flickor och har börjat föra ett ohämmat uteliv. Trots att han går i en skola, som särskilt passar hans anlag och intressen och dit föräldrarna skickat honom med stora uppoffringar, börjar han få varningar och underbetyg. Han lider av en sjukdom som skulle bli bra om

han skötte den, men han glömmer läkarens föreskrifter.

Gossen gör visst inte intryck av att vara lättsinnig. Han är tvärtom djupt förtvivlad över sitt liv, som till stor del är tvångsmässigt och mot hans bättre vetande. Hans uppförande är en följd av den uppfostran han fått: å ena sidan är han benägen att omedelbart och måttlöst tillfredsställa sina önskningar, å den andra dömer han sig för detta. Vid sina föräldrar är han mycket fäst. Hans samvete förebrår honom vad han gör, men han har likväl svårt att avstå från att tillfredsställa sina impulser. Nu har hans omedvetna hittat på följande sätt: han tillfredsställer sina impulser, men samtidigt lugnar han sitt stränga samvete genom att straffa sig med att riskera sin hälsa och framtid samt utsätta sig för föräldrarnas misshag och lärarnas ogillande. Här fordras en längre tids behandling. Tyvärr förstå inte föräldrarna hur allvarlig saken är. De låta pojken slippa att gå till behandlingen, om han vill det, och ge efter för andra av hans nycker. Samtidigt prygla de honom trots hans ålder för hans forseelser. Resultatet blir antagligen att han går förlorad.

Jag ivrar visst inte för att man helt och hållet skall undvika skuld- och skamkänslor hos barnen. De höra till uppfostringsmedlen. Men de måste användas på rätt sätt för att inte leda till raka motsatsen av vad man önskar.

Det är modernt att skriva i pressen mot analysen, men det som nu skrivs visar, att man inte vet något om analys. Ofta har man läst föga eller intet av vad Freud skrivit själv men desto mer av hans motståndares skrifter. Det är viktigt att få allvarliga forskare på området, ej sådana som osakkunnigt befatta sig med saken och helt misskreditera vårt arbete. Drömtydningen t. ex. missbrukas ofta av en hel del okunniga människor. En dröm kan inte tydas utan vidare utan endast i samband med de infall som komma till den och inställningen i övrigt under behandlingen. Vårt internationella förbunds stadgar äro mycket stränga, det fordrar långvariga studier och goda karaktärsegenskaper av sina medlemmar, och detta behövs också för att behandlingen skall bli till nytta och inte till skada. Freud och hans skola har klandrats för att utbildningen är så lång men vad skulle man manne sagt, om den inte varit det?

Det är synnerligen behjärtansvärda saker som dr Tamm kommer med. Är det inte på tiden att en vetenskap som revolutionerat hela den moderna psykologin och utövat stort inflytande på litteratur och uppfostran äntligen behandlas så värdigt och sakkunnigt som den förtjänar?

Barbro Linder.

Blankar fort!
Blankar lätt!

Ahlgrens NOBLESS

i praktiska, låga och vida burkar
å 40 öre.

Förutom de välkända burkarna å 35 öre o. 45 öre kan Ni nu erhålla NOBLESS i låga, vida burkar — Ni kommer åt den sista lilla smulan kräm i burken.

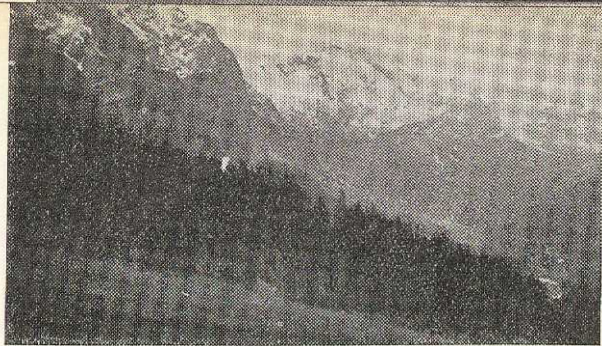
Nobless är den moderna skokrämen, som »gör blankt i en blink» — börja med NOBLESS och Ni köper alltid denna populära skokräm.

Lägg märke till vår NOBLESS-Service: Skokräm; Vaxcreme; Färgkräm; Flytande (ofärgad); Läderfärg; Tygsko-pasta.

Allt för modern skovård

F. AHLGRENS TEKN. FABRIK A.-B. G. 40.

”Ge slavinnorna i köket frihet.” Denna ovanliga stridssignal stod för några veckor sedan som ledande artikel i en av världens allra största socialistiska tidningar, den engelska ”Daily Herald”. Så temperamentsfullt hälsades den sjätte internationella kongressen för vetenskapligt hushållsarbete, som avhölls 15—20 juli i London. Fyrtio länder sände 2.000 delegater till detta möte. Först i dagarna har materialet gjorts tillgängligt. Vi skall nu se om vi, utformarna av arbetarhushållet kan lära något nytt.

Å, D E N N A T R Ö T T H E T

Ständig trötthet, det är arbetarhusmoderns huvudsakliga yrkessjukdom, som gör henne gammal och tråkig.

En delegat vid kongressen har räknat ut att en enda av de tio miljoner engelska husmödrarna, som till största delen bo i små enfamiljshus, bara för att göra i ordning frukosten går en hel kilometer, att hon i bara köket går ungefär fem kilometer, medan hon med en bättre planläggning av sitt arbete skulle kunna inbespara två tredjedelar av alla sina steg.

Man omtalade här hur de första kvinnor, som införde experimentet med stegräkning i hemmet, var amerikanskor. Med pedomern, stegräknaren, gingo de efter en vanlig husmor vid alla hennes sysslor, och under loppet av en vecka kommo de till ett förbluffande resultat. Samma stegantal som hon använt skulle ha varit nog för att bestiga Europas högsta berg, Mont Blanc. Det betyder att genomsnittshusmodern 52 gånger om året utför denna rekordprestation. Också bergsturisten spänner sina vador. Men för att för sitt nöjes skull bestiga berget, full av glädje över bergvärldens under, över utsikten över den värld, som ligger utbredd under honom, medan slavinnan i köket måste utstå denna överanstängning som en naturlig och alldaglig sak, utan annan utsikt än över en tråkig gård, som alltför ofta är en symbol för hennes eget innehållslösa liv.

Är det inte på tiden att något förkorta denna 52 gånger per år företagna bestigning av Mont Blanc? Hur mycken ungdom, glädje och fritid skulle inte därigenom kunna vinnas för kvinnorna. Kongressen i London har med fullt fog uttalat: Det får inte längre förekomma att de mest utnyttjade bland alla måste tillbringa två tredjedelar av sitt liv i köket. Londonkongressen har uppställt en lång rad fordringar i detta avseende — och det må vara oss tillåtet att fullständiga dem med ytterligare några — som naturligtvis alla är tilltalande, men som ingenstans är genomförda för arbetarhushållen, Vad som önskas är bland annat:

En riktig belysning för arbetsplatsen i stället för den otillräckliga lampan i mitten av taket, alltså vardera en ljuspunkt med ställbar arm över spisen och över köksbordet. Rätt höjd på spisen, ugnen, diskbänken och köksbordet, på lådor, köksskåp och köksklockan. Normal köket

EN KVINNA BESTIGER MONT BLANC

REFORMSTRÄVANDEN INOM ARBETARHUSHÅLLET

måste vara avpassat för husmoderns normalmått. Det är meningslöst att de antingen måste böja sig djupt ner för att späda steken i ugnen eller ställa sig på tåspetsarna för att hämta litet risgryn ur skåpet. Köksgolvet skall ha en matta, som bara behöver torkas fuktig och inte skuras. I allra bästa fall bör ordnas med varmvatten direkt ur kranen vid diskbänken. Ett snett, inte alltför litet avstjälpningsställ, med räfflor, för att vattnet skall avrinna och den rengjorda disken torka, så att husmodern besparas torkningen.

Man måste med glädje hälsa att kongressen i London pekade på nödvändigheten av att skolade husmödrar, hushållssakkunniga samt kvinnliga ingenjörer och arkitekter få ett avgörande ord med vid planläggningen av bostäder och inredningen av köken, därför att de genom sin praktiska erfarenhet förstå sig bättre på den saken än de flesta män. Den socialistiska arkitektens inflytande kan dock endast stärkas därigenom att arbetarklassen blir en stark och avgörande maktfaktor.

D E N F R U K T A D E T V Ä T T D A G E N

Nu övergår vi till hushållets andra viktiga område: Tvätt och rengöring.

Nu vet ju var och en hur i det arbetarstyrda Wien byggdes stora centraltvättstugor i de flesta av de stora byggnadskomplexen, för att tvättmaskiner och torkrum skulle förminska besvärligheterna. Och medan förr arbetarhusmödrarna den ena dagen lade kläderna i blöt, den andra tvättade, den tredje torkade kläderna och först den fjärde kunde mangla dem, så kan husmodern nu efter endast fyra timmars väl utnyttjad tid lägga in de manglade kläderna i linneskåpet. Vilken glädje. Vilket sparande av tid och krafter. Londonkongressen kunde meddela att inrättandet av stora gemensamma tvättstugor nu också börjat få fot i England. I Manchester, en stad med tre kvarts miljon invånare finns redan ett tjugotal. Ungefär 13.000 husmödrar tvätta där sin tvätt under en genomsnittstid av en enda timme, och betala därför en löjligt liten penning. Här kommer nog många läsarinor att tvivlande skaka på huvudet. Misstron mot maskinerna, motviljan mot allt nytt, rädslan för det ovana arbetstempot, olusten att arbeta med främmande människor i samma arbetsrum. Men varje framsteg mötes i början av sådant misstroende. Och i synnerhet bland kvinnor, som leva isolerade mellan sina fyra väggar, och det behövs mycken upplysning för att av den förnöjsamma slavinnan i köket göra det nya hemmets medvetna arbetsledare.

Skulle det inte ha varit på tiden att i alla skolor och väl att märka både beträffande pojkar och flickor införa modern hushållskunskap som obligatoriskt ämne? Det finge bara inte tas upp endast på flickornas schema på bekostnad av andra allmänbildande ämnen. Skall flickorna kunna räkna sämre för att lära sig, hur man steker en gås? Nej, så menar vi inte. Men varje barn lär sig fysikens och kemiens grunder, men ingen lär sig deras förnuftiga användande i hushållet. Inte förrän också alla pojkar av egen vilja genom eget

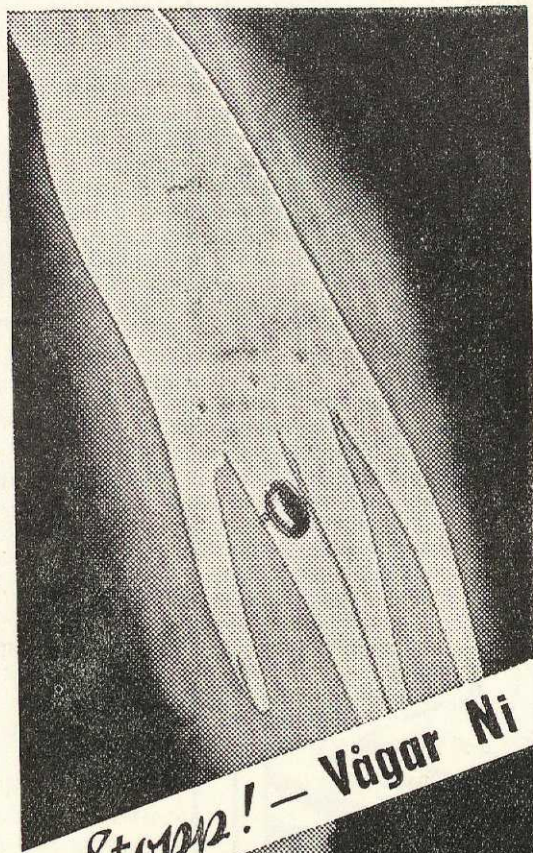
arbete och tillsammans med kamrater måste lära känna de viktigaste grunderna för ett hushåll, kommer de att förlora sitt oberättigade högmod, som nu förbjuder dem att hjälpa till hemma, där mannen ännu endast uppträder som den upppassade och fordrande: I sitt eget hem.

Den amerikanske mannen, den fattige såväl som den rike, anser det självklart att han skall utföra en del av det husliga arbetet. Och varför skulle det då icke gå hos oss?

ÖPPNA FÖRDÄMNING- ARNA FÖR EN NY TID

Många kloka och många modiga ord uttalades på Londonkongressen. Vi citera vad lady Ernest Simon sade: Vi upplever hur en ny tid bryter alla fördämningar. Allt från den första början fram till våra dagar har hemmet varit kvinnans fängelse. Vi skall slå upp portarna för henne på vid gavel, så att hon skall kunna stiga över tröskeln, som för till frihet.

Frihetens tröskel. Tänker vi på att vi lever när en ny tid oemotståndligt spränger alla fördämningar, inte endast för kvinnorna utan för hela världen. Men den kommer aldrig att helt omsluta oss, så länge kvinnorna förbli bakåtsträvare, inskränkta och likgiltiga. Så länge de dagligen överanstänger sig måste de bära på tröga hjärtan och sovande hjärnor. Vecka efter vecka bestiger de Mont Blanc... Först när denna alltför tunga arbetsbörda lyfts av arbetshusmödrarna, men samtidigt först när de bli i stånd att omsätta den därigenom vunna kraften för högre strävanden, har kvinnorna börjat klättra mot ännu högre mål. Därför är det de socialistiska kvinnoorganisationernas uppgift att ta upp en strid på liv och död med det kvinnliga släktets båda svåraste massjukdomar: den kroppsliga tröttheten och oemottagligheten för andliga värden. Hushållet skall inte reformeras för sin egen skull, utan för att tillföra hemmen större värden. Vi vill lätta arbetet i alla de små hushållen, för att av förut åldrande bittra kvinnor göra glada kamrater till männen och barnen. Därför stämma också vi in i stridsropet: Ge kökslavinnan frihet. *Marianne POLLAK*

Stop! — Väger Ni visa handen

Mången finns det som riktigt skäms när handsken tages av och handen ej är vit och vacker. Denna obehagliga känsla kan undvikas ty med Maniol hållas händerna vita, mjuka och smidiga. Kom även ihåg att intet är så rekommenderande som ett par väl vårdade händer. Sköt dem därför dagligen med denna specialcreme som helar och lenar samt botar narighet och hudsprickor.

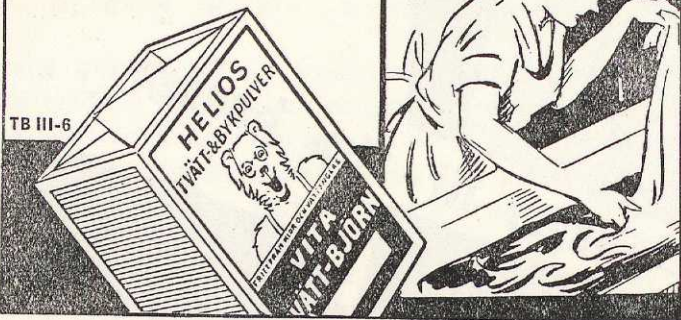
Maniol
händernas beskyddare

Stortvätt - småtvätt

vitt eller randigt, linne, bomull, ylle eller silke, till allt kan Ni använda *Tvättbjörn*. Ni sparar då tid och arbete, ty *Tvättbjörn* löser smutsen så effektivt att borstning och skrubbing ej behövs. Ni sparar även pengar, ty ett stort paket räcker till 100 l. vatten och endast om vattnet är hårt eller kläderna mycket smutsade behöver Ni taga mera pulver. — Gör som alla andra

tvätta med
Vita Tvättbjörn

AKTUELLA

politiska, sociala och ekonomiska

PROBLEM

behandlas och diskuteras i

FACKFÖRENINGSRÖRELSEN

Organ för Landsorganisationen i
Sverige.

Redaktör: SIGFRID HANSSON

Pris för år Kr. 6:15

Prenumeration genom posten eller
hos

LANDSSEKRETARIATET,
Barnhusgatan 18 - Stockholm
Telefon 10 50 49 - Postgiro 850

första uppbådets folk,

blomman av vår svenska ungdom kallas varje höst till ett fredligt, samhällsbyggande verk. Varje höst går de stora folkörelsernas appell ut till den år från år växande eliten, till självstudiernas folk. Mitt i tidens vända sker i vårt land ett folkuppbåd som aldrig förr för att vidga och befästa svensk kultur.

I den moderna folkbildningsverksamhetens och de svenska folkörelsernas tjänst arbetar Kooperativa förbundets korrespondensskola.

Här äro några av självstudiernas vägar:

Svenska (sats- och
formlära)
Rättskrivning
Skiljeteckenslära
Uppsatskrivning och
stilistik
Litteraturkännedom
Engelska språket
Engelsk skrivning

Nationalekonomi
Sveriges näringsliv
Offentlig hushållning
Statskunskap
Kommunalkunskap
Föreningskunskap
Talarkurs med mötes-
ledning

Alkoholfrågan
Handelsjuridik
Textning
Bokföring,
dubbel amerikansk
Fortsättningskurs
i bokföring
Lantbruksbokföring

Föreningsbokföring,
Praktisk räkning
Aritmetik
Geometri
Algebra
Räknestiekans an-
vändning
Fysik

Kooperativa förbundets korrespondensskola S t o c k h o l m

Sänd mig närmare upplysningar om den kurs, jag understrukit.

20

Namn:

(Morg. okt.)

Adress:

(Sändes i öppet kuvert, frankerat med 5-öres frimärke.)

MARY SUTHERLAND LOVPRISAR DET NORDISKA INITIATIVET

STIMULERAR BRYSSELMÖTET ATT BESLUTA OM REGELBUNDNA INTER- NATIONELLA KVINNOVECKOR

Utlänningarnas intryck från Nordiska sommarmötet börjar ta åskådlig form i artiklar och t. o. m. verser. Från Helsingfors, Oslo och Köpenhamn, från Skottland och från England sändas tidningar till Morgonbris, där glada resenärer skrivit ned sina personliga reflexioner och studieintresserade ger utförliga beskrivningar över svenskt och svenskor. I Labour Woman, den engelska kvinnotidningen, skriver redaktören varje månad ett litet personligt brev till läsarna. Redaktör Sutherlands brev i septembernumret ägnades Sverige, varför vi återger det här, då det vill nå så många som möjligt.

Detta brev måste bli ett tack — ett tack till Sveriges socialdemokratiska kvinnor, som gjorde första veckan i augusti till ett vackert och oförglömmeligt minne för de brittiska arbetarkvinnor, som företagit resan till Sverige.

Denna resa var något alldeles nytt, ett experiment — den första gruppresan för arbetarkvinnor, som vi har företagit utomlands. Vi var trettiofem. Jag vet att många hade gjort stora uppoffringar för att kunna spara tillräckligt för att fara med oss; en stor del av dem hade aldrig förut varit utomlands; många blev sjösjuka, men några visste ju liksom jag själv att man inte dör av sjösjuka! Men hur olika våra föreställningar och förväntningar än må ha varit när vi startade den första augusti, så hade vi likväl en gemensam känsla när vi återkom den 12, — nämligen att dessa dagar i Sverige hade varit en enastående upplevelse, som för framtiden skall berika det socialistiska kamratskapet för dem som var med därom.

Vårt besök sammanföll med de skandinaviska kvinnornas kongress. Många av veckans upplevelser blev därför verkligt internationella, och trots att de flesta av oss inte kunde växla ett ord med de andra, så färdades vi tillsammans, sjöng tillsammans och dansade tillsammans och voro på ett underbart sätt i stånd att ändå utbyta erfarenheter och tankar med varandra.

Först och främst sänder vi vårt tack till vår vän och kamrat Signe Vessman, ordförande i Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, som hade ansvaret för organiserandet av veckans program, ett program som fullföljdes utan missöde och som fyllde våra dagar från nio (ibland tidigare!) till klockan fem, och några av våra kvällar också.

Det var inte något vanligt turistprogram, utan ett program ordnat av socialistiska kvinnor för socialistiska kvinnor, för att visa oss allt det, som vi socialister är mest intresserade av; det förde oss till skolor och barnträdgårdar i staden och på landet, till sjukhus, till ålderdomshem och barnhem, till privathus och hyreshus. Vi fick träffa samman med experter inom olika sociala och politiska verksamhetsgrenar, politiker, läkare, lärare, socialarbetare och andra — och vi ha mycket att tacka dem för. Därtill inbjöd svenska kamrater oss till sina egna hem, vilket förde oss i mera personlig kontakt och dessutom visade de brittiska hushållsdrarna de svenska hushållsförhållandena.

Statsministern Per Albin Hansson och fru Hansson inbjöd oss alla till te en eftermiddag och en annan kväll mottogs vi i den stora europeiska statsmannen Hjalmar Brantings hem, som gäster hos hans son och dotter. På väggen hängde ett porträtt av Branting, vilket under denna tid när luften är tung av krigets hotelser, tycktes bjuda oss att ännu starkare och envisare arbeta för socialismen och den internationella freden, för vilka stora mål han hade vigtt sitt liv.

Tack också till Morgonbris, för att vi fick se de vackra fabriksvarorna, silver, glas och keramik, som finns på en permanent utställning i Morgonbris egna lokaler. Morgonbris för en kraftig propaganda för mera skönhet i folkets hem, för skönhet och ändamålsenlighet i även de enklaste hushållsartiklar och husgeråd.

Därnäst tack till Göteborgs socialdemokratiska kvinnoklubb, som mötte oss klockan 7 på morgonen vid vår ankomst och som vinkade farväl till oss följande lördag; till våra kamrater i Uppsala som en hel dag visade oss omkring i sin vackra gamla stad och till kvinnorna i Dalarna, som kommo resande från alla delar av landskapet i vackra glada dräkter för att välkomna oss när vi hälsade på i Brunnsvik.

Tack till Brunnsviks folkhögskola och LO-skolan för det vackra mottagande vi fick på denna den kanske vackraste platsen vi såg under en vecka som oupphörligt förde oss från det ena vackrare än det andra. Och tack slutligen till fröken Tamm, vilkens gäster vi var under den

sista natten i Sverige. Fröken Tamm har inrett sitt gods till en kvinnoskola, dit kvinnor från hela Sverige kan komma till korta sommarkurser för att studera sociala och politiska frågor. De kvinnor jag träffade, som hade varit i Fogelstad, älskar det för dess glada kamratliga atmosfär och för den ärliga och fria diskussionen. Detta är som jag redan i början sade, ett brev, fullt med tack, men ett fattigt tack, för all den gästfrihet och kamratlighet, som mötte oss och det finns många vänner, som jag ytterligare skulle velat nämna. Senare kommer deltagarna i resan att i olika artiklar berätta om allt vad de sett. Men jag känner att ingen av oss fullständigt skall kunna ge uttryck för den känsla och stämning som rådde under en del av de internationella festerna — t. ex. vid Skansenmiddagen eller avskedsfesten i Stads- huset. Vi önskar endast att varje läsare av The Labour Woman skulle ha varit med oss.

Mary SUTHERLAND

Det djupa intryck, som Svergeresan gjort på engelskorna, fick även ett strålände uttryck på kvinnosekretariatets Brysselmöte, då Mary Sutherland full av entusiasm, berättade om Stockholmsbesöket och stimulerade till beslutet om periodiska sammankomster för alla Internationals kvinnoororganisationer, varom Hulda Flood berättar på annan plats i detta nummer.

Vi ha inte hjärta att undanhålla våra läsare den dikt, som en manlig norsk deltagare i Nordiska sommarmötet har skrivit till kvinnornas ära i vårt norska systerorgan, Arbeiderkvinnen.

EN MANNSPERSON PÅ KVINNOKONFERANSE REFLEKSJONER PÅ STOCKHOLMSFERDEN

Strengt tatt er den kanhende en smule forkjert denne trang til å optre som kjønn isolert som mere og mere vi finner tendens til hos nutidens kvinner.

Selv setter de mål for sin iver, sin evne, det viste sig nu på det nordiske stevne. De vet hvad de vil, men det er d e r e s e g e t, av deres natur, deres innstilling preget. De medgir at mennenes holding er riktig, men holder på sitt, som er likeså viktig. De handler av trangen til selv å bestemme mål, midler og drivkraft til saker å fremme som dog i sin virkning skal angå oss alle. Men riktig betenkt kan det dog ikke falle mig inn å bebreide dem for det,

Mennenes sak er å stride — å sprengte hindringer vekk, og befeste terrenget, kvinnen går op i det humanitære, bringer det spirende til å florere. Jeg erkjenner glad, jeg var meget tilfreds over å ferdes i kvinnenenes krets, — blev ikke gjenstand for mannfolkehat, nej, jeg blev godtatt som god kamerat.

Partenes innsats kan synes forskjellig; det er jo to ulike strømmer, men d e t jeg fullstendig innrømmer at h e n s i k t e n dog for oss alle er hellig.

Når innen partikampen kvinne som mann i kraft av sin innstilling gjør hvad de kan selv om de går frem efter hver sin parole, når ikke det medfører indre kontrast, så bærer det fremad, det kan vi slå fast, så kan på det heldigste utfall vi stole.

Jeg likte mig godt blandt de "nordiske kvinner"; den ferden vil stå blandt de fagreste minner. Vi få medfølgende mennene blev næsten båret på hendene. Men som fåtall var vi av føielig sinn og voktet oss vel for å gripe inn — og følgden var: god forståelse og enighetens opnåelse.

Mens KLYVE.

BRUNNSVIKSELEV BERÄTTAR FOND FÖR RESOR TILL UTLANDET

Det var med blandade känslor av glädje och nyfikenhet jag anträdde färden till Brunnsviks Folkhögskola. När vi reste ifrån Köping voro vi fyra, men när vi närmade oss Brunnsvik hade antalet svällt ut till ett 60-tal. Väl anlända blevo vi mottagna av en skara LO-pojkar plus flicka, (det fanns endast en kvinnlig elev på LO-skolan), och från första stunden kändes att här har man hamnat i ett verkligt kamratgäng, vilket ytterligare stärktes vid samkvämet på kvällen. Efter att ha installerat oss i "röda nästet" och i "höganloft", stiftade vi närmare bekantskap med varandra, och funno att vi samtliga kvinnor voro klubbister från Härnösand till Skåne, ja, även från Danmark, vi beslutade även bilda en tillfällig kvinnoklubb och tillsatte en interimstyrelse, vi hade även 2 möten, vilka blevo protokollförda. Tre kurser voro samtidigt förlagda till skolan, en i socialism, en i kommunalkunskap samt en i svenskt näringsliv.

Förmiddagen förflyter på Brunnsvik under lektioner till kl. 1. Då är det badrast till kl. 3, och kaffet i det gröna smakar sedan utmärkt. De dagar ej Gunnar Hirdman hade ABF:s instruktionstimma med oss eller vi fingo höra något föredrag voro vi sedan fria och kvällen utnyttjades för promenader eller vi samlades på kollektiven, tände brasan, släckte lampan och diskuterade, deklamerade och sjöngo. Ja det är inte bara under lärotimmarna man realiserar sin uppgift, utan lika mycket under den dagliga samvaron mellan människor från olika arbetsområden och med olika politisk åskådning. Meningarna brytas och alla lära av varandra. Trots olikheter i ålder och åsikter uppstår en gemensamhetsanda, och den som varit där vet, att den är verklig, att den är äkta demokratisk

Ja, det var härliga och innehållsrika dagar på Brunnsvik och om den samhörighetskänsla, som där var rådande kunde fortplantas ut bland våra klubbar, hur lätt skulle då arbetet gå. Om vi gingo hand i hand, som kamrater i ordets verkliga mening. Hälsningar till alla Morgonbris läsare landet runt.

Anna KARLSSON

Lektor Edgar Sjö Dahl följd av kvinnokursen.

GLÄDJANDE BESLUT PÅ DALA- KVINNORNAS ÅRSKONFERENS

Dalarnas soc.-dem. kvinnodistrikt har varit samlade till årskonferens i Folkets hus, Korsnäs.

Som särskild punkt på dagordningen hade styrelsen upptagit semesterhemmets verksamhet och ekonomi. Från ledningens sida framhölls att man har ekonomiska svårigheter, då det gäller att upprätthålla hemmet och utvidga dess verksamhet. Distriktsstyrelsen hade tänkt pröva olika sätt i och för anskaffande av nödigt rörelsekapital, dels skulle klubbarna lämna det stöd som de äro mäktiga åstadkomma, men därtill skulle man vädja till arbetarkommunerna, ungdomsklubbarna och fackföreningarna inom Dalarna, likaså hade man haft blicken riktad på landstinget. Under debatten betonades nödvändigheten att göra klart för allmänheten att semesterhemmet står öppet för alla arbetarkvinnor inom Dalarna.

I en motion från kvinnoklubben i Långshyttan föreslogs att konferensen måtte besluta att genom frivilliga anslag från klubbarna bilda en rese- och studiefond, ur vilken bidrag skulle lämnas åt medlemmar inom Dalarna att delta i de utländska resor, som anordnas av Morgonbris. Kring motionen utspann sig en livlig debatt. En del talare ansågo det vara att sikta allt för högt då man inskränkt sig till att skapa en fond för endast utländska resor, man borde även låta fonden gälla studieresor inom vårt eget land. Andra voro kritiskt inställda till fondbildning av detta slag såsom alltför betungande för klubbarna. Andra återigen lämnade sin oreserverade anslutning till motionen. Konferensen beslutade med 24 röster mot 12 bifalla motionen. I samband därmed beslutades att de anslag, som lämnades från klubbarna till distriktsordförandens Genèveresa skola bli grundplåten till fonden. Likaså beslutades att 50 kr. alltid skola inestå i fonden.

På styrelsens förslag beslutade konferensen att distriktet i samarbete med förbundsstyrelsen skall anordna en talarkurs instundande vinter.

Greta Agerby som var kvinnoförbundets representant redogjorde därefter för förbundsstyrelsens riktlinjer för höstens agitation. Konferensen antog vidare ett uttalande för demokratin och freden som skall tillställas regeringen.

Konferensen beslutade förlägga nästa års sommarting till Hedemora samt distriktskonferensen till Ludvika.

Till ledamöter i VU omvaldes med acklamation fru Anna Wallin, ordförande, fru Anna Sandahl, sekr., och fru Gunborg Pettersson. Till distriktsstudieledare omvaldes fru Dagmar Johansson, Garpenberg. Till övriga ledamöter av distriktsstyrelsen omvaldes fruarna Ida Isaksson, Mora, Tilda Backlund, Långshyttan, och Signe Eriksson, Grängesberg.

Konferensen avslutades med tal av de inbjudna gästerna samt av distriktets ordförande, Anna Wallin. Till sist sjöngs Internationalen och konferensen förklarades avslutad.

VI TACKA — — —

Vi män som stridens piska gärna fläta i ord av stål för fäktingens florett, vi skola ej i denna stund förgäta vad seger milda kvinnoord ha gett, vad stilla glans det alltid stått om henne som kan den stora fejdens mål förstå, vad diadem hon bär omkring sitt äne av hoppets ljus och längtans färger blå.

Vi tacka icke blott den stridens kvinna, som i vår vardags möda stod oss bi, vi tacka er som hjälpte oss att vinna vår visshets klippa, när den drog förbi den tvekans bris som stundom oss förföljde, när fronten vacklade och hoppet dog, när drömmars vrakspillror kring stranden sköljde

och lögnens sten bröt billen på vår plog.

(Ur Allan Selges prolog vid kvinnoklubbens i Hälsingborg 35-årsfest.)

HEROISM

Under rubriken "En fascistisk kvinnas heroism" prisar "Giornale d'Italia" minnet av en italiensk kvinna, till vilken "Julafestpriset" 25.000 lire har blivit skänkt efter hennes död. Hennes hjältemod bestod i att hon vid 50 års ålder och redan mor till 8 barn "vägrade att lyssna till läkarens råd att tillgripa abort då det var omöjligt för henne att överleva en ny barnsbörd; hon dog hellre då hon gav livet till det nionde barnet".

De 25.000 lire var säkert en stor tröst för mannen och de åtta andra barnen, när de förlorade sin heroiska fascistiska moder!

MAN FRÅGAR SIG OVILLKORLIGEN

hur det står till med samhällets barnavård", skriver D.N. i anledning av "Ett barns brev" i Morgonbris senaste nummer. "Barnavårdsnämnder äro skröpligt människoverk, ofta mycket skröpligt. Man kommer i allmänhet inte in i dem därför att man särskilt väl förstår sig på barn eller därför att man har en säker psykologisk blick och ser vad människor gå för. Jo, möjligen i Stockholm, där det finns mycket folk att välja på, men säkert inte i småorter på landet. Och när man sedan skall fatta beslut om ett barn skall vistas hos sin mor eller sin far eller skall lämnas till främmande, så håller man sig förstas till vad man hört om den ena eller den andra. Man kan gott förstå om det ofta blir ruskiga skvalterkampanjer som föregå ett beslut av barnavårdsnämnden — alla människor ha ju sina brister, och tänker man rätt på saken vore väl mycket få av oss värdiga att uppfostra ett litet barn."

Ja, och tänker man vidare, så ha mycket få av oss fått i faddergåva vare sig den ena förmågan eller den andra. Allt vad vi kan, ha vi fått tillägna oss med ansträngningar och besvär. Men när vi få samhällets stora förtroende att sörja för små människor, tro vi så lätt att vi klarar oss med diletantmässighet och litet snusförnuft.

Denna ryamatta

har jag själv sytt

Säljas av Husqvarna Depoter och deras ombud på bekväma avbetalningsvillkor eller per kontant mot hög kassarabatt.

Har Ni en modern Husqvarna Symaskin i hemmet, kan Ni själv sy vackra rya- och flossamattor. På Er Husqvarna kan Ni även brodera, fälla, märka, rynka, plissera, stoppa och laga, sy Edra egna och barnens kläder. Husqvarna Symaskin är svensk, stark, lätt-skött och tystgående.

Husqvarna
Symaskiner

Husqvarna Vapenfabriks A.-B., Huskvarna.

FÖR FREDEN

Slite Socialdemokratiska kvinnoklubb samlad till möte den 2 september beslöt att uttala en protest mot kriget. I hopp om att alla världens kvinnor denna gång när freden är lika hotad som år 1914 står eniga för freden. Ned med vapnen och fram för en betryggande fred.

ELEKTROLUX-FABRIKEN TAR EMOT

Stockholmska husmödrar besökte härförliden Elektrolux stora fabrik på Lilla Essingen, som ett led i Morgonbris strävan att dels göra hemmakvinnorna förtrogna med tillverkningen av de saker, som vi dagligen använder, dels att åstadkomma en bättre kontakt mellan producenterna och konsumenterna. Under ciceronskap av tre ingenjörer, som offrade sin tid för att sakkunnigt visa de olika tillverkningsförloppen i sin fabrik, fick husmödrarna se hur våra dammsugare, kylskåp och golvbönare kommer till. De husmödrar som sejt med vilken omsorg och skicklighet dessa varor tillverkas skall säkerligen under den närmast följande tiden använda sina dammsugare med verklig respekt. Efter rundvandringen i fabriken bjöds besökarna på kaffe i fabriken stora luftiga matsal.

"Foten behöver

ett fast, stadigt stöd. Skosulan erfordrar fasthet för att ej giva vika under fotens tryck — därigenom förbygges ömma fötter och trötta vador."

T - S U L A N

äger den erforderliga fastheten och genom sin ogenomtränglighet för vatten håller den Eder varm och torr om fötterna.

TRELLEBORG

GUMMISULOR OCH KLACKAR
Pris 1:85, 1:65 och 1:45 för resp. herr-, dam- och barnstorl., inkl. 1 tub klisterlös.

Nytt sätt

att få kaffet

fulligare

Om man i lämpliga proportioner blandar Brunum med sitt vanliga kaffe, så blir det senare mycket fulligare i smaken. Det är detta som gjort att Brunum, det av specialförädlade jordbruksprodukter framställda "svenska kaffet" blivit så uppskattat. Tag hem ett paket och prova själv.

35 öre per 1/4 kilo.

Blanda
med

Brunum

Ni kan baka

Fem-minuters-kaka..

när vännerna komma oförberett.

1 1/2 kkp mjöl sammansiktat med
2 tsk. Ekströms bakpulver.
1 st. ägg.
1 kkp socker.
3 msk. skirat smör.
1 kkp god mjölk.

Samtliga dessa ingredienser röras under 5 min. och gräddas i smord, brödbeströdd form.

för vaniljcrème
eller vaniljsås
MARSAN

EKSTRÖMS
moderna bakpulver

Amanda Andersson.

DÖDEN SKÖRDAR

Strömnäsbruks socialdemokratiska kvinnoklubb har gjort en smärtsam förlust, då en av dess mest energiska och initiativrika medlemmar kamrat Amanda Andersson helt hastigt ryckts bort från make, barn och sin kära klubb.

Kristi Himmelfärdsdag följde vi vår kamrat till den sista vilan å Traryds kyrkogård. En stor skara vänner till den avlidna hade mött upp för att övervara den högtidliga akten. Många blommor och kransar nedlades, däribland en från kooperativa kvinnogillet och en från socialdemokratiska kvinnoklubben med tack för gott kamratskap.

Vårtans kvinnoklubb har tillfogats en svår förlust i det att en av dess mest trofasta medlemmar och Morgonbris duktiga kommissionär fru Hilda Strandberg avlidit, endast 54 år gammal. Allmänt omtyckt för sitt försynta väsen kommer Hilda Strandberg att saknas i klubben, vars styrelse hon tillhört i två år, och vars möten hon förmodade skänka en stämning av värme och fest, när hon med sin mjuka stämma deklamerade. Ett sista tack framfördes av klubbens ordf., som nedlade en krans på gravstenen.

Genom ett misstag infördes fotografiet av fru Strandberg i föregående nummer i samband med en dödsruna efter en annan avlidna förbundskamrat. Vi beklaga djupt det skedde.

Hilda Strandberg.

Tyra Wretman.

Söderhamns Skärgårds kvinnoklubb har fått sorg. Vår kamrat fru Tyra Wretman har avlidit endast 27 år gammal. Hon var en aktiv och intresserad medlem i klubben och en god kamrat, varför saknaden efter henne blir stor.

SOMMARTING I FALUN

Vid Semesterhemmet i Falun under strålade sol och sommarväder hölls Dalarnas kvinnodistrikts sedvanliga sommaring. Tinget öppnades av distriktets ordförande, Anna Vallin, som hälsade deltagarna välkomna till Falun och semesterhemmet.

Till ordförande valdes Emelia Axelsson, Korsnäs, till sekreterare och referent Anna Sandahl, Falun.

Efter sång, musik och kaffe föredrogs protokollet från föregående års ting och därefter höll riksdagsman Robert Jansson föredrag om den nya "Folkpensioneringslagen".

Det sakliga föredraget mottogs med starka applåder. Därefter sjöngs "Kvinnosång", och musik utfördes.

Vid upprop visade sig att endast 8 av distriktets klubbar voro representerade av tillsammans 63 ombud, det lägsta antal deltagare som någonsin övervarit ett sommaring i Dalarna. Grängesbergsklubben hade mött upp talrikast. En "honnör" för denna klubb!

Faluklubbisterna spelade härefter en sketch "Platssökande".

Ordföranden ställde en maning till alla klubbar att diskutera det cirkulär, som utsänts från förbundet i anslutning till den agitationskampanj för medlemsvärvning, som i höst skall anordnas samt ge sina ombud direktiv till distriktets konferens, då frågan skall avgöras för Dalarnas vidkommande.

Till sist utbringades ett fyrfaldigt leve för Dalarnas socialdemokratiska kvinnodistrikt och till slut sjöngs "Internationalen".

Efter förhandlingarnas slut företogs en utfärd i bussar till Sägmyra, där yllefabriken besågs under bokhållare Petterssons ciceronskap. Tillverkningen demonstrerades från materialets första behandling tills det såsom färdig vara upplagts i de stora lagerrummen i form av tyger, faltar, mattor m. m.

LUNDAKVINNORNAS HEM

(Se bilden i juninumret).

Då vi sommaren 1933 hade en tom-bola här i Lund till förmån för ett semesterhem åt Skånes Socialdemokratiska Kvinnodistrikt, kom en av Lunds mera välsituerade medborgare att tänka på, att man borde erbjuda arbetarkvinnor i Lund möjlighet till vila och rekreation, varför han skänkte 500 kronor såsom grundplåt till ett semesterhem för arbetarkvinnor i Lund. Vidare donerade förra året Gamla Sparbanken i Lund kr. 10.000 för samma ändamål. Dessutom ha vi av Lunds stad erhållit ett räntefritt lån på samma belopp att amorteras under 10 år med kr. 1.000 årligen.

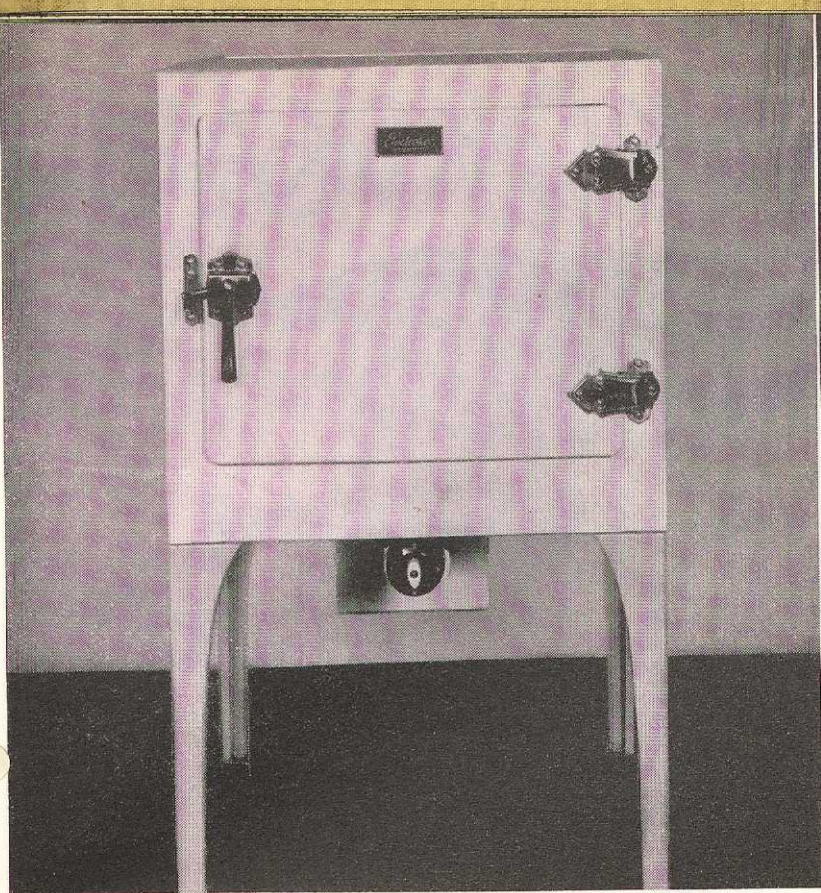
För att realisera planen bildades en ideell opolitisk förening baserad på insatser å kr. 10:— för enskilda och kr. 25:— för föreningar och klubbar.

Sedan föreningen bildats, var vår första uppgift givetvis att utse lämplig plats för semesterhemmet. Vi hade turen att komma över en präktig villa i en vacker trakt för ett pris av 13.000 kronor. Villan kan för närvarande rymma tio à tolv gäster åt gången. Dessutom finnas möjligheter att utvidga densamma.

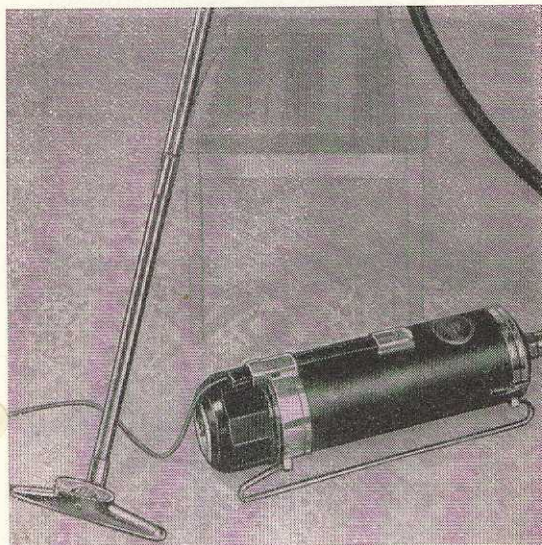
Vi öppnade hemmet i början av juni. Kostnaden är satt till kr. 1:50 per dag, men för dem som önska och äro i behov därav finnes stipendier, täckande hela eller halva avgiften. Att vi kunnat erbjuda så moderata priser, beror på, att Sparbanken nu i år skänkt kr. 3.000:— till driftkostnaderna.

Frågan om semester för arbetarkvinnorna har alltför länge åsidosatts. Man har sedan många år sökt taga sikte på barnens bästa, men därvid knappast tagit i beräkning att — om icke direkt, så indirekt — är det till barnens bästa, om mor får möjlighet till en tids ostörd rekreation och vila. Hon kan då på ett bättre sätt uppfylla de plikter, som samhället kräver av henne, nämligen att vårda och fostra barnen till friska och goda samhällsmedborgare. Jag är övertygad om, att de pengar, som givas ut för att bereda våra trötta arbetarkvinnor vila och rekreation, lämna stor procent, då husmödrarna med stärkta krafter och ny verksamhetslust återgå till sitt betydelsefulla verksamhetsfält.

Linnéa EKELOUND.

De tre avbildade Elektrolux kylskåpen äro avsedda för mindre och medelstora hushåll. Det finnes 14 olika modeller i prislägen från kronor **285:—**

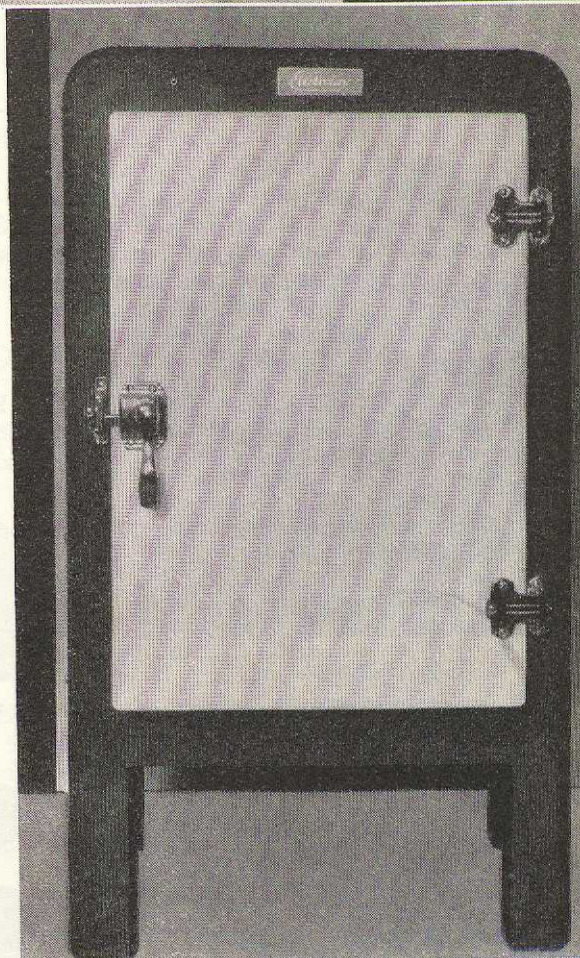
Den världsberömda Elektrolux dammsugaren, tyst, kraftig, lätthanterlig. Försedd med bakterieabsorberande filter.

Elektrolux golvbonare med tre roterande borstar. Kommer in i varje hörn. Utför ett av hemmets hittills hårdaste arbeten lekande lätt.

Ett välordnat hem

är ett hem med minsta möjliga utgifter. Elektrolux rationaliserar hushållet. KYLSKÅPET betalar sig själv genom sparade matpengar. Det arbetar ljudlöst, utan rörliga delar, kräver ingen tillsyn och har låga driftkostnader. DAMMSUGAREN ger bättre städning och ökad fritid. GOLVBONAREN ger golv och linoleummattor den rätta, skyddande slitytan. Elektrolux apparater försäljas även på mycket fördelaktiga avbetalningsvillkor.

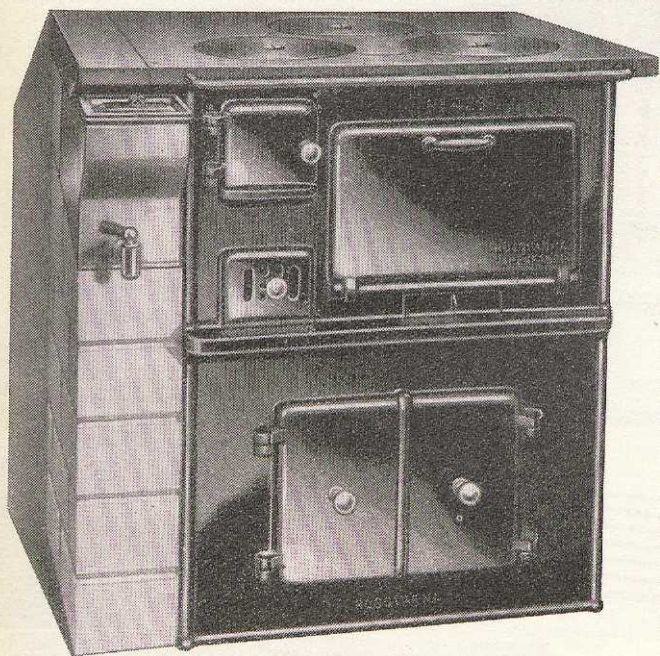

ELEKTROLUX

SVENSKA FÖRSÄLJNINGSS AKTIEBOLAG

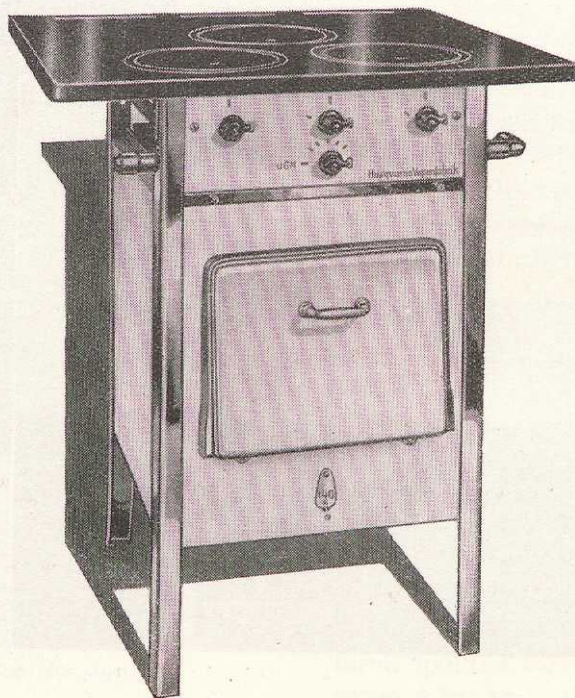
STOCKHOLM + GÖTEBORG + MALMÖ + NORRKÖPING

Moderna SPISAR och KÖKSKÄRL

HUSQVARNA SPISAR

för ved- och koleldning äro idealiska i ett modernt kök. Tack vare eldstadens praktiska konstruktion minskas bränsleåtgången avsevärt, särskilt om kokplattor användas, varvid man även slipper sotiga kokkärl. Självstängande stekugnslucka, asklucka sammanbyggd med asklåda, isolerade luckor. Kunna även erhållas i emaljerat utförande.

HUSQVARNA GASSPISAR

tillverkas dels gjutna och dels av plåt. De äro gasbesparande, driftsäkra och hållbara. Helt inbyggda kranrör, nya effektiva brännare av lättmetall, vilka med ett enkelt handgrepp kunna tagas bort och åter sättas fast, kranarna säkrade i stängt läge. Hållbar och vacker emalj.

HUSQVARNA EMALJERADE KÖKSKÄRL

hava vunnit erkännande såsom praktiska, hygieniska, hållbara och såväl till form som färg eleganta hjälpmedel åt en husmor av i dag. Kärlen äro praktiskt taget outslitliga, lätta att hålla rena och den glänsande vackra ytan förblir alltid som ny.

Husqvarna spisar och kökskärl säljas av Herrar Järnhandlare.

Oval gratinform.

H.V.A. stekgryta.

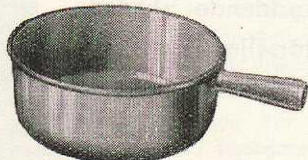
Rund omelettform.

Ugnspanna.

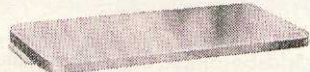
Holländsk gryta med lock.

Kastrull med lock.

Fågelgryta.

Brödform.

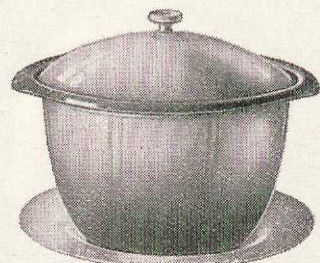
Puddingform.

Stekpanna.

Smörpanna.

Soppgryta.

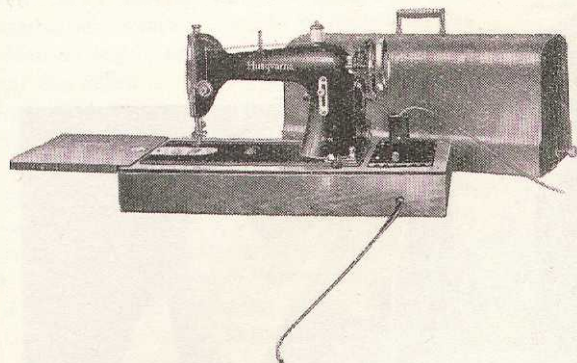
HUSQVARNA

VAPENFABRIKS AKTIEBOLAG * HUSKVARNA

HUSQVARNA SYMASKINER

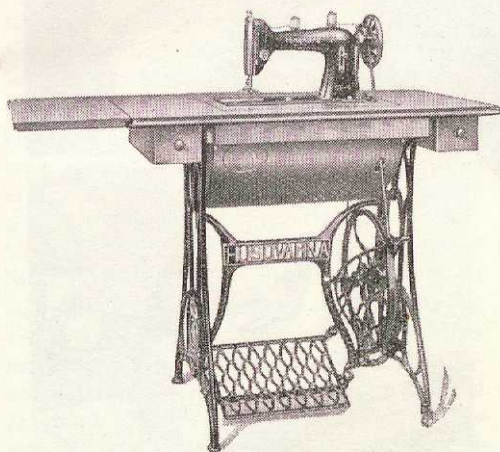

finnas i ett flertal olika modeller, såväl trampmaskiner som elektriska. Det stora förtroende Husqvarna symaskiner vunnit beror på deras snabbhet, slitstyrka och lätta, jämna gång. En Husqvarna symaskin är en kvalitetsprodukt på toppen av vad modern ingenjörsteknik kan prestera.

CB-N 6

Elektrisk symaskin för både lik- och växelström. Hastigheten regleras medelst en knäregleringsarm, som, då maskinen ej användes, lätt kan borttagas. Vid vanlig sömnad syr maskinen c:a 1.000 stygn i minuten, men man kan även sy stygn för stygn, vilket erfordras vid brodering och stoppning.

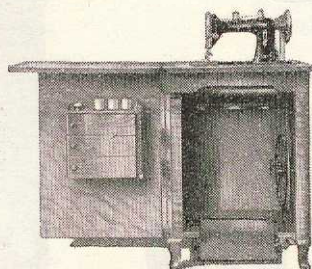
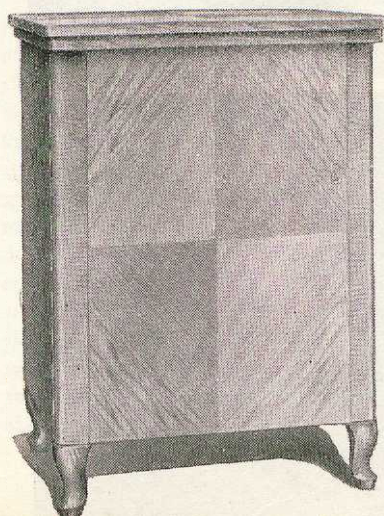
CB-N 50

I denna maskin kan överdelen, då den ej användes för sömnad, nedfällas i bordet och detta sedan tjänstgöra som ett vanligt bord. Då maskinen skall användas, uttages täcklocket i mitten på bordet, varefter man med ena handen upplyfter överdelen, som omedelbart är färdig för användning.

CB-N 100

Samma maskin som CB-N 50 men med ställningssidor av trä, vilket ger maskinen ett behagligt utseende. Stag, trampa och svänghjul äro lackerade i träets färg, utom på maskiner i mörk ek, som hava nämnda delar svartlackerade.

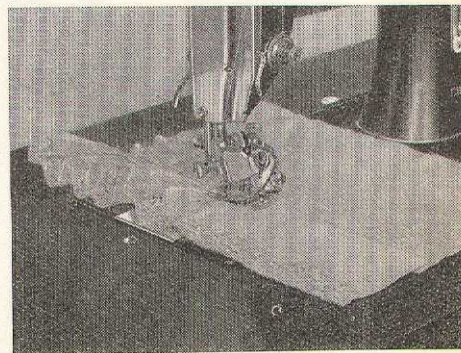
CB-N 406

Denna symaskin är särskilt lämplig för hem med små utrymmen. Maskinens överdel kan fällas ned, då den ej användes, varigenom man får en stilfull möbel, såsom framgår av vidstående illustration.

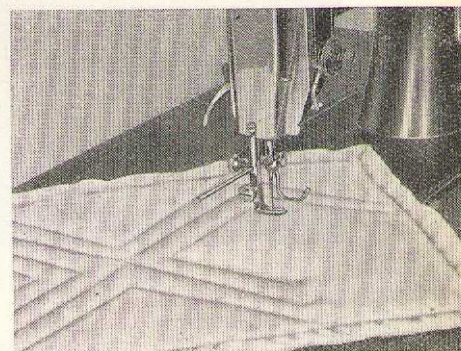
Ovan uppfälld.
T. v. nedfälld.

Morgonbris Varukatalog

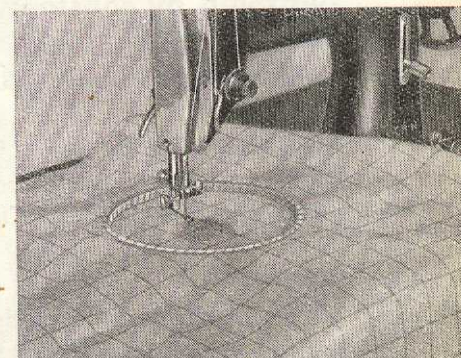
Nedanstående illustrationer visa några prov på Husqvarna symaskinens mångsidiga användbarhet.

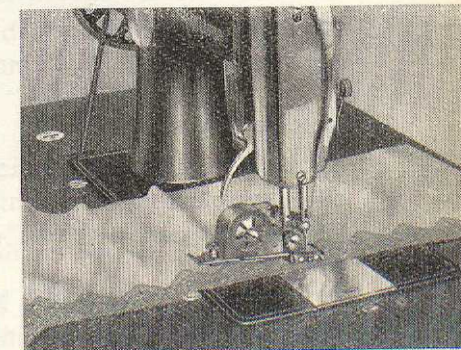
Ryck- och plisséapparat.

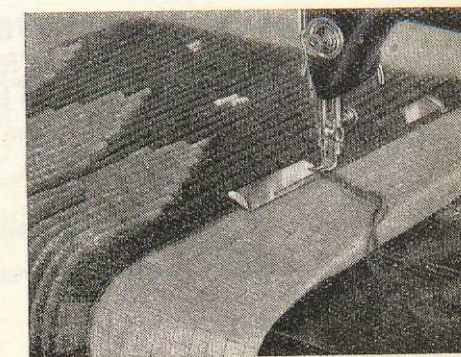
Vaddérmått.

Stoppning.

Sicksack-apparat.

Ryasömnad.

DILUTIN

förenklar tvätt
och rengöring

Tvättning av fönster:

Det är en fröjd att putsa fönster med Dilutin. Ingen "hinna" och inga gråaktiga fläckar uppstå, utan glaset blir kristallklart i en handvändning.

Blötläggning av tvätt:

Dilutin användes med fördel till såväl vit som kulört tvätt och särskilt till hårt smutsade kläder. Cirka 1 dl. Dilutin tillsättes varje 10 liter såpvatten.

Snabbtvätt:

Silkestrumpor o. underkläder av silke, charmeuse m. m. samt tvättskinshandskar tvättas upp i en handvändning, om tvålvattnet tillsättes med c:a 10% Dilutin.

"Kemisk tvätt i hemmet" — minskad eldfara:

Vid tvätt av klänningar, blusar, handskar etc. är Dilutin bättre än bensen, ty det har större smutslösande förmåga och är ej tillnärmelsevis så eldfarligt.

Fläckuttagning:

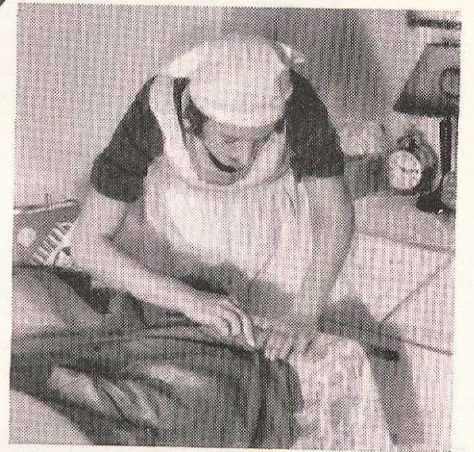
Speciellt färg- och fettfläckar avlägsnas lätt med Dilutin, och solkiga rock- eller kappkragar bli som nya. Fläckar på äkta mattor fuktas med Dilutin, borstas lätt och avtorkas med torr trasa.

Tvättning av målade ytor:

Dörrspeglar etc. gnidas lätt med en trasa, fuktad med Dilutin, varvid målningen blir ren och vackert glänsande. Polerade möbler rengörs på samma sätt.

Rengöring av parkettgolv:

Dilutin har en underbar förmåga att lösa upp smuts och gammalt bonvax, så att både rengöringen och boningen går lekande lätt. Dessutom skänker Dilutin parketten en djup, varm färgton.

SVENSK-ENGELSKA
MINERALOLJE A.B.

DILUTIN

— husmödrarnas bästa rengöringshjälp

Finnes hos alla färg- och kemikaliehandlare.

STORBARNKAMMAREN

Stadsbarn — en bok om deras fostran i storbarnkammare. Av Alva Myrdal, KF:s förlag, 184 sidor, pris kr. 3:50.

När jag läser boken ser jag Alva Myrdal tala i samma ämne på ett stort socialdemokratiskt kvinnomöte. Hennes slutord ljuda som en djärv appell: Vi måste kräva så mycket ... men detta betyder en omläggning av hela samhällsekonomin ... pengar är dock blott ena sidan av saken, upplysning om medel och vägar den andra ... här börjar kvinnornas barrikadstrid ...

Så är det också i hennes nya bok. Hennes kritik är stark, träffande, med ett klart fattat positivt, radikalt program. Hennes omsorg är levande barn, som kräva lek, sol och vård även inom stadens hank och stör. Storbarnkammaren skall lösa problemet och samhället skall betala vad det kostar.

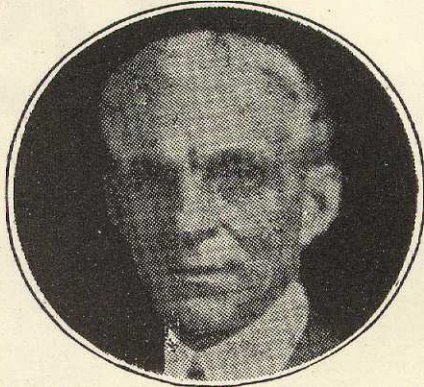
Det gäller att värna barnen i åldern 2—7 år, alltså det unga släktet i den viktiga kolt- och lekåldern. Visst har samhället gjort mycket även på detta område, men vårdmöjligheterna äro starkt begränsade, och vården är icke överallt den bästa. Barnkrubborna ha fattigstämplat mödrarna med behovsprövning och kindergarten har genom sina stora avgifter varit överklassbetonad. Storbarnkammaren skall ersätta och inbegripa både kindergarten och barnkrubban och mycket annat.

Vilka äro då i behov av storbarnkammaren? Själv skulle jag vilja svara: alla barn. Vi ha mödrar i industriellt arbete, som behöver ett vikariehem för sitt barn. Samma gäller för mödrar i affärer och kontor. Men det är anorlunda för husmodern, hur paradoxalt det än låter? Känner ni inte igen orden: det är inte så svårt med själva arbetet, bara man slapp springa och passa ideligen. Koltbarnet är då ett helt litet problem för husmodern. Men vi ha även de ensamma barnen, som lida av syskonlöshet, problembarnet som far och mor inte förstår — alla dessa barn som säkert längta efter samvaro med jämnåriga i bullrande lek och stimulerande nöjen i hägnet av utbildade vårdarinnor, som ej minst förstå den kollektiva lekens fostrande sociala betydelse. Utbildningen av personal är också ett problem. Redan tidigare har Morgonbris i sina spalter påtalat de allvarliga brister och missförhållanden som här förefinnas. Man har seminarier för utbildning av lärarinnor, men det är icke mindre viktigt att få en utbildningsanstalt för ledarinnor av koltbarnens storbarnkammare. Ty hon skall inte vara ordningsvakt, inte heller enbart föreståndarinna — hon skall helt enkelt vara stormor.

Alva Myrdal har både ett framtids- och ett nutidsprogram att vifta med. Men det senare räcker hennes och vårt liv ut. Det ser ut så här: en kampanj för att skapa om alla barnkrubbor och barnträdgårdar till inbjudande storbarnkammare; nya storbarnkammare byggas i alla subventionerade flerfamiljshus; statsunderstöd beviljas med en tredjedel av driftkostnaderna till alla barnträdgårdar, lekstugor etc. med godkända lokaler och ledning samt viss fastställd högsta avgift; koncessionstvång för alla öppna barnvårdsanstalter samt därefter eller i dess ställe pedagogisk inspektion av all småbarnsuppfostran; skyndsamt utredning om kompetenskrav för små-

barnuppfostran samt dito om seminarier för stormorsutbildning. Detta är en första etapp i arbetet att söka passa in även barnet i stadens värld, ty rätta vägen är icke att avskaffa barnet, utan att förändra och anpassa staden för att bereda barnen sol, lek och glädje. Nu skulle kanske någon tro att denna bok är tungläst, torr och tråkig, men det är alldeles tvärtom: boken är rolig, lättläst, stimulerande, ty den är skriven med en levande känsla för

dem saken rör, för barnen, och av lust att vinna dem som sätta barnet främst, mödrarna, kvinnorna. Och så är boken prydd med vackra bilder från HSB-husens lekstugor och barnträdgårdar samt försett med ett rekommenderande förord av själva chefen i Medicinalstyrelsen, d:r A. Höjer. Har inte våra kvinnoorganisationer lämpliga diskussionsprogram i vinter så beror det inte på Alva Myrdal. Så mycket är då säkert. *Disa VÄSTBERG*

Han BETALAR sina arbetare för att de dricka MJÖLK

HENRY FORD är en klok affärsman. Ett långt livs erfarenheter ha lärt honom att hälsan är nyckeln till framgång — och att mjölken är en nyckel till hälsan.

Han tror så fullt och fast på mjölkens förmåga att öka arbetslust och arbetsförmåga att han varje dag bjuder sina 100.000 arbetare på mjölk gratis — och vad som betyder mera ur ekonomisk synpunkt — han betalar full ackordslön för den tid mjölkpausen kräver.

Henry Ford har tjänat på denna åtgärd. På samma sätt tjänar var och en som dricker mjölk regelbundet. Mjölkens energigivande näring tränger till varje liten cell i vår kropp. Mjölk är ett naturligt livselexir, vars värde icke kan över-skattas i vårt jäktade liv.

DRICK MERA

MJÖLK

— det gör Er gott!

godare bröd

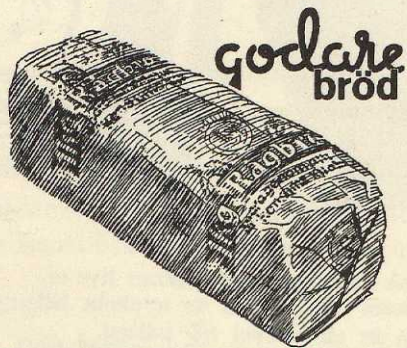

pomeranslimpa 6 hg 0:32

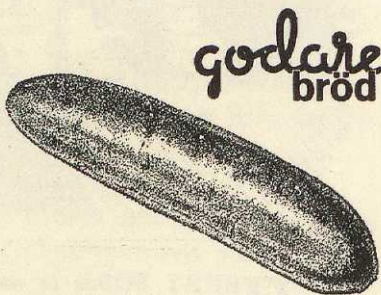
ett stockholmarnas favoritbröd på
röst och lättsmält. Bakas av större de-
len vete, kryddad med pomerans, sötad.

För snart 20 år sedan startade vårt för-
sta bageri. Sedan dess har det flyttats
och utvidgats, samtidigt som vårt bröd

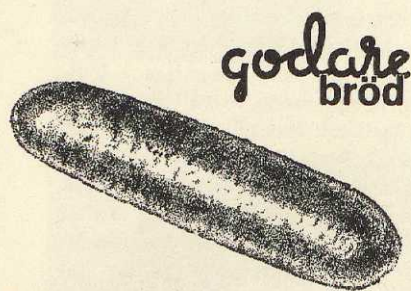
blivit godare. — En god andel i dens-
na framgång har Tre Kronors mjöl.
Det hjälper oss att baka *godare bröd*.

R-limpa 1 kg 0:38
— grovt bröd av enbart råg-
mjöl, sötad med sirap. Gott smör-
gåsbröd, hållbart!

vörtlimpa
1/2 kg 0:32 3/4 kg 0:48
— ett bröd i särklass — för
enkel smörgås eller kalasbord.
Bakas av övervägande rågsikt.
Pomeranskryddad och sötad.

ljus smålandslimpa
1/2 kg 0:30
av lika delar vetemjöl och råg-
sikt. Anis- och fänkolskryddad.

konsument